

42,000 PAGALBINIŲ MILICININKŲ LIETUVOJE

Greta reguliarios milicijos, kurios yra keletas tūkstančių, Lietuvoje (kaip ir visoje dabartinėje Rusijos imperijoje) yra suorganizuoti pagalbinės milicijos vienetai, vadinami *dragovėmis*, kurių uždavinys yra — padėti reguliarijai milicijai "prižiūrėti tvarką ir kovoti su socialistinio teisėtumo ir socialistinės bendruomenės dėsnių pažeidėjais".

Pagalbinė milicija sudaroma iš civilinių gyventojų, savanoriškai(?) sutinkančių skirti dalį savo laisvalaikio milicijos uždaviniams atlikti. Joje yra visokio užsiėmimo žmonių, neišskiriant nei vyresnio amžiaus moksleivių.

Šiuo metu Lietuvoje veikia apie 3,000 pagalbinės milicijos draugovių, kuriose iš viso yra apie 42,000 pagalbinių milicininkų. Tai apie dukart daugiau, nei Lietuvoje būdavo kariuome-

nės (kariuomenės rusai Lietuvoje irgi laiko daugiau, negu anuomet būdavo, tik Lietuvoje esančiuose daliniuose labai mažai tėra lietuvių: lietuviai karinės prievolės atlikti siunčiami į dalinius, laikomus kitose, daugiausia tolimose nuo Lietuvos vietose).

Iš to, kad prireikė tokios gausios pagalbinės milicijos, yra pagrindo spręsti, kad nusikalstamumas lygiai normaliems, lygiai (ar ypač) "socialistiniams" įstatymams yra labai išplitęs. Tačiau, kaip neseniai nusišundė susirinkę teismų ir prokuratūros pareigūnai, nei tokia gausi pagalbinė milicija nesusidoroja su nusikalstamumu, ypač su plintančiu jaunuolių nusikalstamumu.

Pagalbinė milicija gausi, bet daug kur ji veikia tik "popieriuose". Reguliarios milicijos papukininkis (pulkinkas leitenantas) J. Rapšys nurodo (S. L. 279), kad, pavyzdžiui, Ignalinos, Kavarsko, Kazlų Rūdos, Marijampolės rajonuose, nors sąrašuose "draugovinių" yra po 4-5 šimtus (rajonas yra maždaug trečdalis buvusio apskrčio), tie "draugoviniai" ten "iš esmės nieko neveikia".

Vilniaus mieste pagal dokumentus yra 175 "draugovės" ir jose net 5,770 "draugovinių" (maždaug po vieną keturioms dešimtims gyventojų, įskaitant ir kūdikius), bet nepajėgia "apvalyti mūsų šaunaus miesto nuo veltėdžių, chuliganų, girtuoklių ir kitokių gaivalų, kliudančių kovai už komunistinę buitį"... Mat, iš tų beveik šešių tūkstančių suregistruotų milicininkų tik 50-60 (vos 1%) teišeina vakarais į gatves atlikti pareigų...

Vilniaus miestas pagalbinės milicijos darbui yra sukskirstytas vadinamais mikrorajonais (mažomis apylinkėmis), kuriuose kiekviename yra įsteigtas pagalbinės milicijos štabas. Bet, pasirodo, pačiame miesto centre (kuris buvo vadinamas Stalino rajonu, dabar Spalio rajonas) nei vienas mikrorajono štabas neveikia.

Tai rodo, kad, partijai (iš Maskvos) įsakius, pagalbinė milicija formaliai

įsteigta, sąrašuose atsirado net 42,000 "savanorių" tam darbui, bet tų savanorių toli gražu nėra tiek daug praktikoje. Bolševikinė valdžia neranda Lietuvoje tiek talkininkų savo tvarkai įtvirtinti, kiek jų reikia, nors reikiama labai daug.

(Nukelta į 7 psl.)

TRUMPAI IŠ VISŲ

• Prezidento J. F. Kennedy per televiziją perduotas Kalėdų sveikinimas Berlyno gyventojams, o taip pat gen. L. D. Clay žodis, buvo sutiktas didžiausiu pasitenkinimu. Ypač, kad buvo užakcentuota, jog daugelio metų laisvės laukimo viltis išsipildys.

Berlyno meras Willy Brandt pasiuntė padėką prezidentui J. F. Kennedy už gyventojų moralės stiprinimą ir padėtinimą.

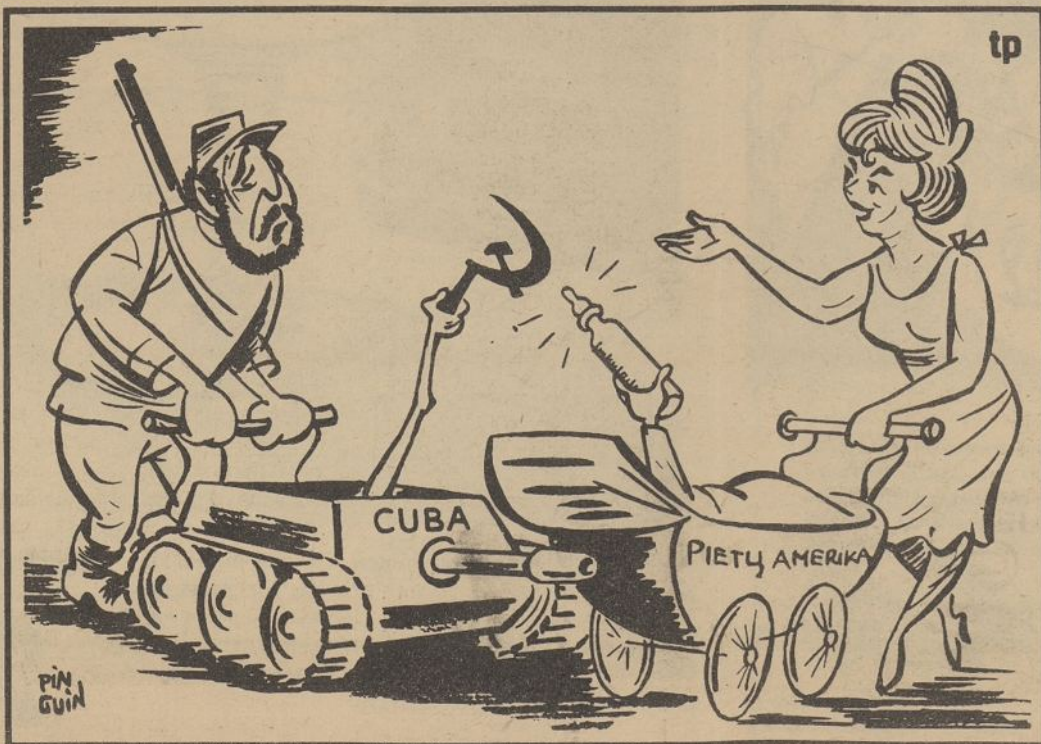
Berlyne Kalėdos praėjo tūkstančiams žmonių susirinkus prie mūro užvarų. Iš vakarų pusės prie užvarų buvo pastatyta ir elektra apšviesta virš 800 kalėdinių eglučių.

Šiais metais kardinolas Spelmann, kuris visada vyksta Kalėdas praleisti su JAV kariais didžiausioje įtampos vietoje, buvo Berlyne.

• Kuboje, kaip praneša paskutiniai pabėgėliai, Pinar de Rio rajone jau įrengtos raketų šaudymo bazės. Jas saugo stiprios milicijos sargybos. Raketų šaudymo bazes įrengė specialistai iš anapus geležinės uždangos, o specialistai jas aptarnauti buvo paruošti čekoslovakijoje.

• Katalikų bažnyčios Eumeninė Taryba, iš eilės jau 21-oji, įvyks 1962 metais, kaip paskelbė popiežius Jonas XXIII. Pirmas tokios tarybos susirinkimas yra įvykęs 1869-1870 metais.

• Šių metų Kalėdos Europoje buvo šaltos nuo Skandinavijos iki Italijos. Berlyne temperatūra buvo kritusi žemiau nulio. Ir JAV, ilgą laiką buvęs gražus oras, Kalėdų išvakarėse pasikeitė į sniego audras. Kai kur sniego iškrito virš 10 colių, paralyžavo susiekimą ir padidino Kalėdų savaitgalio aukų skaičių.

PIETŲ AMERIKA: -- Mano kūdikis yra geresnės sveikatos!

Tadas Meckauskas
4222 Euclid Str.
E. Chicago, Ind.

Arkivyskupas PRANAS KAREVIČIUS, gimęs prieš šimtą metų, paskutinis Žemaičių vyskupas, buvo didi, šventa ir nepaprasta asmenybė, galima sugretinti su mūsų didžiuoju vyskupu M. Valančium.

DIDYSIS ARKIVYSKUPAS PRANAS KAREVIČIUS - LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS LIETUVINTOJAS

Pavyzdgingiausias ganytoji ir vienuoliui buvo atimta teisė Aukščiausias

dėkoti už Tautos laisvę...

K. JURGUTIS

Daug ir didžiųjų asmenybių laikas apneša dulkėmis ir pritemdo žmonių atmintyse. Prie tokių pritemdytųjų asmenybių reikia priskirti ir paskutinįjį Žemaičių vyskupą Pranciškų Karevičių.

Didi, šventa, nepaprasta asmenybė buvo vysk. Pr. Karevičius. Didelėmis žmogaus dvasinėmis vertybėmis įsai spindėjo, tauriu patriotizmu ir apaštališkais darbais savo gyvenimo keilius nužymėjo. Nors šiandien tas a.a. garbingasis ganytojas tylos ir paslapčių šydu yra tebedangstomas, tačiau, jei ne šių dienų, tai ateities istorikai, įvertins ir sugretins su mūsų didžiuoju vysk. M. Valančium.

VYS. P. KAREVIČIAUS KELIAS Į TAUTOS IR BAŽNYČIOS AUKŠTUMAS

Jei vysk. Pr. Karevičius te būtų gyvųjų tarpe, tai šiais metais būtų šventės šimtąjį gimtadienį. Jis gimė 1861 m. rugsėjo mėn. 30 d. Giršinių sodžiuje, Mosėdžio parapijoje ir valsčiuje, Kretingos apskrityje. Toje pačioje parapijoje gimė ir vysk.

Motiejus Valančius. Kai vysk. Valančius mirė, Karevičių Pranas buvo dar tik 14 metų berniukas. Ar jam teko vysk. Valančių matyti -- žinių neturiu. Tačiau reikia manyti, kad tėvų, tos pačios parapijos žmonių pasakojimai ir paties vysk. M. Valančiaus raštai buvo padarę labai daug įtakos jo tvirtam būdui ir pasaulėžiūrai susiformuoti, nes, tik metus žvilgsnį į vysk. Karevičiaus tautinę bei religinę veiklą, tuoj prieš akis atsistoja ir vysk. M. Valančiaus paveikslas.

Dar Mosėdžio pradinėje mokykloje Pranas parodė nepaprastus gabumus ir norą mokytis. Todėl tėvai, negailėdami lėšų, vos baigus pradinę mokyklą, nuvežė jį į Liepojos gimnaziją. Baigęs gimnaziją, Pranas Karevičius apsisprendė būti kunigu. Todėl nieko nelaukdamas įstojo į Petrapilio kunigų seminariją, o šią baigęs, tęsė mokslus dvasinėje akademijoje, iš kurios išėjo magistro laipsniu atžymėtas.

Gavęs kunigo šventimus, buvo paskirtas pastoraciniam darbui į Samarą, kur aptarnavo penkias apskritis. Po kelerių metų jis grąžinamas į Petrapilį, kur ėjo šv. Kotrynos prokatedros viceklebono, o vėliau klebono pareigas ir dėstė berniukų gimnazijoje tikybą. Po trumpo laiko jis randamas kunigų seminarijos, kurią pats neseniai baigė, profesorium ir inspektorium. Kiek vėliau jis pakliamas į Moglevo kapitulos kanauninkus.

Nors tiesioginių pareigų darbais perkrautas, jis pakankamai surasdavo laiko lietuvių šalpos ir visuomeninei veiklai, palaikydamas tamprų ryšį su anuomet lietuviams veikėjais Vilniuje: stoja nariu Lietuvių Mokslo Draugijon, kurią Dr. J. Basanavičius 1907 m. įsteigė, visu žemaitiškų užsispyrimu gina lietuvių kalbos teises bažnyčiose.

1914 metais mirė Žemaičių vysk. G. F. Cirtautas. Kilo di-

delis susidomėjimas ir susirūpinimas, kas bus jo įpėdiniu. Buvo tada linksniuojamos Maironio, Prapuolenio, Olšausko ir Skvirsko pavardės. Tačiau ta garbė atiteko tyliam ir mažiausiai linksniuotam kan. P. Karevičiui.

Anais sunkiais caristinės Rusijos priespaudos laikais, skiriant Lietuvoje vyskopus, popiežius dėl kandidato turėjo tartis su caro valdžia ir gauti pritarimą. Reikia manyti, kad prispaudėjas labai nusivylė, tikėdamasis iš vysk. P. Karevičiaus sau prielankumo, nes vysk. Karevičius, paėmęs valdyti Žemaičių vyskupiją, užėmė tokią poziciją, kurios prispaudėjas nė sapnuote nesapnavo. Labiausiai juo nusivylė lenkai bei sulenkėję lietuviai dvasininkai, turėję svariausią balsą ir galią Žemaičių vyskupijos kapituloje.

Tik po ingreso, nespėjęs Kaudė įsikurti ir, kaip sako, kojų sušilti, naujasis vyskupas, nesiklausdamas Žemaičių vyskupijos kapitulos patarimo ar pritarimo, energingai ir drąsiai griebėsi apvalyti kūrį ir kunigų seminariją nuo lenkiškosios įtakos. Tuoj žymieji lietuviai dvasiškiai: Maironis - Mačiulis, Jakšas-Dambrauskas ir Gražbylys-Januševičius pakeliami į prelatus, o K. Olšauskas -- į kanauninkus.

Galima įsivaizduoti, koks sąmyšis, nustebimas ir pasipiktinimas kilo sulenkėjusių dvasiškų tarpe. Nestebėtina, kad į Vatikaną tuoj pradėjo plaukti skundai, reikalaujanti muziką vyskupą sutramdyti. Tačiau drąsus ir tvirtas savo įsitikinimuose vysk. P. Karevičius ne tik tų skundų nepaiso, bet dar didesniu užsidegimu stoja į kovą su lietuvių tautos rusintojais ir lenkintojais.

Vysk. Pr. Karevičius, kaip ir mūsų tautos dainius prel. Maironis, aiškiai matė prisikėlėnčios tautos viziją. Kiek Dr. V. Kudirkas ir Maironis savo raštais, lyg be paliovos skambančiais varpais, žadino tautą prisikelti, tiek vysk. Pr. Karevičius savo konkrečiais darbais tą sunkią prisikėlimo kovą rėmė ir laimino.

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

AR ILGAM?

Jungtinės Tautos, atrodo, bus išgelbėtos nuo bankroto, arba teisingiau pasakius, išgelbėtos vieniems metams.

Asamblėjos nutarimu generaliniam sekretoriui suteikta teisė išleisti 200 milijonų dolerių sumai bonų su 2%, išmokamų po 25 metų. Tuos bonus galės pirkti netik Jungtinės Tautosms priklausančių valstybių vyriausybių vyriausybės, bet ir "specialios organizacijos", kaip tai Vakarų Vokietija ar Šveicarija, kurios nepriklauso Jungtinėms Tautosms.

Šis planas, kurio projektą generaliniam sekretoriui prieš keletą savaičių pasiūlė amerikiečiai, buvo vieningai priemonė išgelbėti Jungtines Tautas nuo bankroto, kuris gresė dabar vykstant Kongo operacijas, atsieinančias po 10 milijonų dolerių kas mėnesį.

Šių operacijų išlaidas, kaip žinome, atsisako padengti komunistinis blokas, daugumas arabų kraštų ir Prancūzija, Belgija, Portugalija ir Pietų Afrika.

Tiesa, gen. sekretoriui Thant pavyko šiuo projektu sužavėti kai kuriuos Azijos kraštus, bet, kaip ir galima buvo tikėtis, susilaukė pasipriešinimo iš komunistinio bloko.

Pasipriešinimas suprantamas. Sovietų Sąjunga, būdama svarbiausia kaltininke Jungtinių Tautų deficito, nenori bent tokiu būdu būti priversta dengti JT išlaidas. Svarbiausias bonų pirkėjas, kaip ir galima buvo laukti, bus Amerika. Kennedy žada prašyti Kongreso paskirti iš iždo 100 milijonų dolerių bonams pirkti. Gal būt, Washingtonui dar pavyks prikaltinti Vakarų Vokietiją ir Šveicariją, kad ir jos nusipirktų po pokelį bonų.

Tai būtų keisčiausia. Jungtinės Tautos turi išgelbėti valstybes, kurios tai organizacijai nepriklauso.

JEI HITLERIS BŪTŲ LAIMĖJĘS KARĄ... (9)

KLAIDA, KURI NULĖME PUČĄ...

Nežiūrint ką Hitleris sakė, nė vienas jų, kurie turėjo Bavarijoje aukščiausią valdžią, nesutiko prisijungti prie pučo. Ir įvykiai nesivystė, kaip Hitleris buvo numatęs.

Staiga, pagautas idėjos, jis nusukubėjo į salę ir pasikėlęs į tribūną miniai pranešė, kad triumviratas sutiko įeiti į jo sudaromą vyriausybę.

--Bavarijos vyriausybė yra nušalinta. Reicho vyriausybė ir prezidentas, tie lapkričio nusikaltėliai, nušalinti. Šiandien pat bus sudaryta nauja vyriausybė čia Muenchene ir tautinė Vokietijos armija bus tuojau pat suorganizuota. Iki to laiko, kol bus suvestos sąskaitos su lapkričio nusikaltėliais, aš siūlau,

Hitleris patenkintas sutvarkęs reikalus grįžo į aludę, kur jo laukė nemaloni žinia: paukščiųkai paspruko iš narvelio. Šis nepasisekimas buvo sunkiai pergyvenamas. Jis manė rasiąs savo "ministerius" dirbančius, tuo metu kai Ludendorff ir Lossow išdirbs žygio į Berlyną planą, o rado nieko padaryta. Net Muencheno miestas nebuvo pilnai užimtas. Roehm su SA vyrais užėmė karo ministeriją, bet kiti strateginiai punktai dar nebuvo nacių rankose, įskaitant ir telegrafą. Pabėgęs Lossow galėjo perduoti žinią į Berlyną apie sukilimą Muenchene ir Reicho kariuomenės vadas gn. von Seeck davė įsakymą kariuomenei numalšinti sukilėlius.

Jeį vakaro pradžioje Hitleris galėjo tikėtis triumfo, tai dabar kiekvieną valandą ta numatyta pergalė nuo jo tolo greitu žingsniu. Jis matė grįžtant pagrindus kurie buvo reikalingi pilnam laimėjimui. Net gen. Ludendorffo vardas nebegalėjo padėti.

Jaunam nacių vadui generolas pasiūlė asmenišką planą, kuris turėtų padėti. Kariuomenė ir policija, kurių daugumoje buvo D. karo kariai, nedrįs šaudyti į legendarinį vadą, kuriuo skaitėsi gen. Ludendorff. Jis ir Hitleris su savo šalininkais žygiuos į miesto centrą. Jis tikėjo, kad kariuomenė ir policija ne tik nesipriešins, bet pereis į jų pusę. Hitleris, nors būdamas skeptiškas, pasiūlymą priėmė. Tai buvo likęs vienintelis kelias.

Apie 11 val. ryto, lapkričio 9 d. Hitleris ir Ludendorff prieky 3,000 SA vyrų, iš Buergerbraukeller sodo pajudėjo į Muencheno miesto centrą. Šalia jų, pirmoj eilėje, žygiavo Goeringas, Scheubner - Richter, Rosenberg, Ulrich Graf ir kiti vadai. Priekais buvo nešama vėliava su svastika. Užpakaly, sunkvežimyje buvo vežami kulkosvaidžiai. SA buvo ginkluoti šautuvais. Hitleris turėjo revolverį. Jėga ne taip jau įspūdinga, bet gen. Ludendorff, kuris karo metu vadovavo milijonams vokiečių karių, buvo patenkintas.

Sukilėliai pirmąją kliūtį sutiko už keletos šimtų žingsnių nuo aludės prie Ludwig tilto. Būrys policininkų stengėsi nepraleisti. Goeringas išėjęs į priekį pasakė jų vadui, kad jie šaudysią ir likviduos keletą įkaitų, kuriuos vedasi su savimi užpakalyje. Tai buvo tiesa, nes naktį Hess ir kiti naciai, suėmę keletą asmenų, tarp kurių buvo du ministrai. Goeringas gal gąsdino, bet policijos būrio viršininkas patikėjo ir leido pereiti tiltą. Marienplatze prie jų prisijungė Juliaus Streicherio grupė žmonių.

Po pietų sukilėliai prisiartinio prie savo tikslų -- karo ministerijos rūmų, kur Roehm su SA vyrais buvo kariuomenės apsupty.

Nei apsupty nei kariuomenė iki šio laiko neiššovė nė vieno šūvio. Roehm ir jo vyrai buvo karo veteranai ir turėjo draugų kariuomenės eilėse. Nė viena pusė nedrįso šaudyti.

Kad išlaisvintų Roehm, Hitleris su Ludendorffu nutarė pereiti siaurą praėjimą Residenz gatvę. Jos gale buvę keli šimtai policininkų, ginkluoti šautuvais, nepraleido.

Naciai bandė praeiti derėda-

Adolfas Hitleris (vidury) su savo artimais bendradarbiais.

kad tautinėje vyriausybėje policijos vadovybė man būtų patikėta. Gen. Ludendorff vadovaus tautinei armijai. Laikinos vyriausybės uždavinys yra organizuoti žygį į tą nuodėmių Babelį -- Berlyną ir išgelbėti vokiečių tautą. Rytoj Vokietija matys arba naują tautinę vyriausybę, arba mūsų lavonus!

Bet tai buvo ne pirmą ir ne paskutinį kartą, kad Hitlerio meilagystės padėtų jam laimėti. Kada susirinkusieji išgirdo patvirtinimą, kad Kahr, Lossow ir Seisser prisijungė prie Hitlerio, staiga visų nepatenkinta nuotaika dingo ir sukėlė plojimų audrą. Tai nustebino gretimame kambaryje uždarytus tris belaisvius.

Tuo momentu salėje staiga pasirodė Scheubner - Richter su gen. Ludendorffu, kaip magikui ištraukiant kiškį iš skrybelės. Karo didvyris buvo įpykęs ant Hitlerio, kad jį taip apstatė, sužinojęs, kad buvęs kapralas, o ne jis generolas Ludendorff bus Vokietijos diktatoriumi. Bet Hitleris nekreipė dėmesio. Svarbiausia, kad Ludendorff leido naudoti savo vardą pučui ir padės perkalbėti triumviratą.

Ludendorff tuoj Kahrą, Lossową ir Seisserį pradėjo tikinti, kad negalima trauktis, kai tėvynė jų reikalinga. Nustebinti generolo dėmesiu Hitleriui, jie sutiko nusileisti.

Susirinkusieji iš aludės jau pradėjo skirstytis, kai buvo gauta žinia, kad įvyko susirėmimas tarp kariuomenės ir SA. Hitleris nutarė nuvykti į įvykio vietą, kad sutvarkytų reikalą, o aludėje patikėjo dalykus tvarkyti gen. Ludendorffui.

Čia buvo padaryta didžiausia klaida. Gen. Lossow pirmasis pabėgo, sakydamas, kad jis skubiai turįs nuvykti į savo štabą, kad duotų reikalingus įsakymus. Scheubneriui - Richterui protestuojant, gen. Ludendorff saušai atkirto:

--Aš jums draudžiu abejoti vokiečio karininko žodžiu.

Po to dingo ir Kahr su Seisseriu.

Ruošiasi Vasario 16 šventei Vokietijoje

Vokietijos lietuvių vadovybė galutinai apsisprendė centrinių Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo minėjimą 1962 metais ruošti Stuttgarte, vasario mėn. 18 d. Tuo reikalu Kr. Valdybos pirmininkas kun. Br. Liubinas ir išdininkas J. Stankaitis lapkričio 30 d. lankėsi Stuttgarte pas vietinės apylinkės pirmininkę S. Jauniškytę ir kartu su ja pas lietuvių bičiulį, Stuttgarto radiofono darbuotoją Dr. J. Dahmen.

Dr. Dahmentarpininkavimu jau gauta Mozarto salė Stuttgarto Dainų Halėje (Liederhalle). Taip pat sutarti bendri programos bruožai, kurią išpildys Vasario 16 Giminaičių meniniai ansambliai ir keletas vokiečių menininkų. Paskaitą vokiečių kalboje sutiko laikyti pats Dahmen. Tame minėjime dalyvauti kviečiami visi artimųjų ir tolimųjų Vokietijos apylinkių lietuviai, o taip pat ir kitataučiai.

POSĖDIS SU VOKIEČIŲ TREMTINIŲ SĄJUNGA

Vokiečių Tremtinių Sąjungos iniciatyva gruodžio 6 d. Federalinio Parlamento rūmuose, Bonnoje, įvyko užsieniečių pabėgėlių tautinių komitetų atstovų posėdis kartu su Vokiečių Tremtinių Sąjungos vadovais. Lietuvius atstovavo Kr. Valdybos pirmininkas kun. Br. Liubinas. Posėdį atidarė ir jam vadovavo Vokiečių Tremtinių Sąjungos valdybos na-

rys De Varies, pareiškdamas apgailestavimą, kad tai negali atlikti pats sąjungos pirmininkas p. Krueger, Federalinio Parlamento narys. Mat, kaip tik tuo pačiu metu kitoje tų pačių rūmų salėje vyko parlamento debatai dėl naujosios koalicinės vyriausybės programos. P. Krueger ir kitas parlamento narys p. Czaja atsilankė į posėdį kiek vėliau. Po trumpų atidarymo ir pasveikinimo formalumų, tuoj buvo leistas svarstyti užsieniečių pabėgėlių socialinių reikalų. Ypač plačiai buvo liečiami senatvės aprūpinimo klausimai. Iš visų trijų pabaltiečių pusės buvo stengiamasi įrodyti būtinybę keisti naująjį senatvės aprūpinimo įstatymą.

Savo tarpe sutarta, kad artimoje ateityje bus išdirbtas tuo reikalu konkretus pasiūlymas, vadovaujant estui teisininkui p. Peerson. Taip pat išsamiai buvo nagrinėjama nuo nacių nukentėjusiems atlyginimo, aprūpinimo butais, privačių įmonių kūrimo ir jų palaikymo ir kiti socialinio pobūdžio klausimai.

Iš Vokiečių Tremtinių Sąjungos pusės daugiausia debatavo dalyvavo ir atsakinėjo į klausimus tos sąjungos teisinis tarėjas Dr. Schebesta.

Antroje posėdžio dalyje pereita prie kultūrinių užsieniečių pabėgėlių reikalų. Įvyde Krueger savo ir vokiečių vyriausybės vardu pareiškė, kad vokiečiai yra suinteresuoti, kad Vokietijoje gyvenantieji užsieniečiai pabėgė-

liai išlaikytų savo tautybes su jų ypatumais ir papročiais. To pareiškimo neabejotinas nuoširdumas ir teisingumas įrodomas gausiomis finansinėmis subsidijomis užsieniečių pabėgėlių kultūriniais reikalams. Tolimesniuose debatuose tai primygtinai patvirtino posėdyje aktyviai dalyvavę Pabėgėlių Ministerijos augstį pareigūnai Dr. von Hoffmann ir Ober. M. Lueder.

Plačiai buvo kalbama apie užsieniečių pabėgėlių mokyklas, spaudą ir kitas kultūrinės tautiškumo išlaikymo ir ugdymo priemones. Išsamiai buvo paliesta taip pat Vokietijos pilietybės priėmimo klausimas. Vyraavo bendra nuomonė, kad pilietybė nekeičia tautybės ir už tai galima labai gražiai suderinti Vokietijos piliečių pastangas išlikti lietuviams. Tokios galimybės realumą vaizdžiai paliudija Schleswig Holsteine esantys danų tautybės Vokietijos piliečiai. Reikalas įgauna kitą pobūdį, kai į jį žvelgiama iš politinio taško. Tačiau posėdis aiškiai atsiribojo nuo betkokių politinių diskusijų. Baigiant buvo pareiškta visapusiškai pasitenkinimas posėdžiu ir pageidauta toje platformoje dažniau susitikti.

Inf.

GERIAUSIA DOVANA
YRA R. SPALIO --
"ALMA MATER"

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

miesi. Hitleris jiems šaukė: "Pasiduokite!" Bet policijos viršininkas nenorėjo pasiduoti. Ludendorffo vardas jam nebuvo magiškas, kaip kariuomenei.

Nežinia kas pirmasis iššovė ir tai niekad nebuvo išaiškinta, bet įvyko susišaudymas ir Scheubner - Richter buvo mirtinai sužeistas. Goeringas taip pat susmuko su žaizda kojoje. Už minutės susišaudymas sustojo, bet gatvėje gulėjo mirę ar sužeisti 16 nacių ir 3 policininkai. O Hitleris, kad išvengtų kulkų, buvo prisiplojęs prie gatvės grindinio.

Kitame numery: UŽ SUKILIMĄ TIK 6 MĖNESIAI KALĖJIMO.

When was the last time
you were this good
to yourself?

Kada yra laikas atsigaivinti, čia yra pirma klasė -- sumuštinis su visais "priedais" ir gaivinantis Stroh's alus... Amerikos vienintelis ugnim verdamas alus! Joks kitas alus nėra taip verdamas, todėl Stroh's yra lengvesnis, švelnesnis, daugiau gaivinantis. Prašykite Stroh's.

JUMS PATIKS

Stroh's

YRA GERESNIS

VISUR POPULIARIOM KAINOMIS THE STROH BREWERY CO., DETROIT 26, MICH.

TO BE SURE OF HAVING CASH WHEN YOU NEED IT--FOR CHRISTMAS PLANNING--NEXT YEAR--AND EVERY YEAR-- CHILDREN'S EDUCATION, A COMFORTABLE RETIREMENT, TRAVEL--PLUS ALL THE OTHER DREAMS OF NICE AND NECESSARY THINGS FOR THE FUTURE.

All Savings Deposited through JANUARY 15th... Earn 4% from JANUARY 1st!

ST. CLAIR SAVINGS

3 Locations

813 East 185th St
25000 Euclid Ave
6235 St. Clair Ave

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Pirma viela, po to mūras, o dabar prieštankiniai įrengimai...

Jau keturi mėnesiai kai šaltojo karo epizodas, vadinamas Berlyno krize, sušilo ir tapo aktualiu.

Pirmiausiai, liaudies policija ištampė spygliuotą vielą tarp dviejų Berlyno dalių — rytų ir vakarų. Vakari protestavo tik žodžiu. Viena tapo mūru, mūras buvo pakauštas ir sutvirtintas, paskui užpakalyje mūro buvo pridėtas ir antras. Šiandien jis stiprinamas antitankiniais įrengimais. Jei vieną dieną sužinosim, kad mūrų pravaista aukštoji įtampa srovė — Vakari dar sykį protestuos... žodžiais.

Ir tuo būdu buvusi Vokietijos sostinė tapo padalyta į dvi dalis. Tai ir buvo Pankovo valdžios tikslas.

To mūro priežastis yra masinis bėgimas iš Rytų Vokietijos. Ir jei Chruščiovas būtų atvirai pasakęs, kad jis nori sustabdyti tą bėgimą, Vakari būtų nesutikę. Bet Chruščiovas labai gudriai užsipašė viso Berlyno, jam nebeužtenka padalinimo į zonas. O kai nusileido iki sienos užtvėrimo, tai Vakari apribo.

Gal vakari taupo jėgas paskutiniam puolimui? Vargu ar tas puolimas beįvyks, ir Chruščiovas ir Anglija su JAV linkusi tartis. Vienintelis, nenorįs pasiduoti Chruščiovui tai generolas de Gaulle, kuris nenori tartis su Maskva, kol ji grąšina. Jis būsima pasitarimą jau vadina antrąja Jalta.

Vokietija, JAV įtakoje, sutiktų pradėti pasitarimus su Maskva, ir kancleris Adenaueris neseniai atsilankęs Paryžiuje kalbėjo ta tema su de Gaulle. Atrodė normalu, kad de Gaulle sutiktų su ministru pirmininku tautos, kurią labiausiai liečia Berlyno klausimo išsprendimas. Bet kiek galima spėti ir po Macmillano ir po Adenauerio vizito, po Prancūzijos užsienio ministerio kalbos, po naujo rimto priekaišto Jungtinėms Tautoms dėl Katangos (tai akmuo į JAV darželį), atrodo, de Gaulle vargu nusileisias.

Žinoma, yra pavojinga dabartinėmis sąlygomis tartis su Maskva, bet būtų dar pavojingiau laisvam pasauliui jei įvyktų rimta NATO krizė. Trumpai sakant, Chruščiovas savo tikslo pasiekė pigia kaina — Berlynas padalytas į dvi dalis, vakariečiai pasiruošę tartis. Reiškia, dar sykį pralaimėjo.

Demokratijos įpratusios pralaimėti. Paskutiniu metu Chruščiovas pakartoj savo išbandytą sistemą ir su Suomija. Pradžioje, kaip paprastai, jis rūstauja, gąsdina pasaulį, sudarysias su Suomija karinę sutartį, gausias bazes. Žodžiu, supraskit, užimsias kraštą. Visi išsigąsta, siūlo nusileisti, nuraminti tą "nepasotinamą milžiną". Išvadoje, numatytas Suomijos prezidento įpėdinis, socialistas Honka, daug mažiau nuolaidus Chruščiovui, negu dabartinis prezidentas, pasitraukia iš būsimo rinkimų arenos.

Vakari džiaugiasi, kad Vakarų Berlynas liko jų žinioje, Suomija nebuvo kolonizuota. Bet ar tai tikrai džiaugsmas? Ar pavojai buvo rimti ir jie rimtai nugalėti? Ar Chruščiovas nesilaikė pagrindinės diplomatijos taisyklės — daug prašyti, kad nors mažai gautų? Juk nežiūrint jo "nuolaidumo", tik jis vienintelis ir tėra laimėtojas.

Tokia politika buvo ir Stalino. Dabar ją tęsia Chruščiovas. O Vakari nusileidžia. Ir tai ne kartą ar kitą, bet nuolatos. Tat ir kyla klausimas, ar Vakarų politikai nenori, ar nespūpranta tokių sovietinių kombinacijų.

Jei Vakari būtų tikrai taip dinamiški ir taip pasiryžę, kaip jie sako, tai seniai jau būtų pradėję kovoti su Sovietų S-ga jos pačios ginklais. Į Chruščiovo reikalavimą aplėisti Vakarų Berlyną būtų atsakę reikalavimu išlaisvinti rusų satelitus. Būtų pasisakę kovosią be pertraukos, kol rytų Europa atgausianti laisvę.

Ar vieną dieną Vakari taps energingi ir pasiryžę? Ar sugebės praregėti, kol dar visiškai nepavėluota. Ar baigs gėdingą politiką, kurioje sovietams nesunku naujus kraštus užgrobti ir kietą vergiją įvesti?

KITI RAŠO:

IRGI LINKĖJIMAS...

Dėl redaktoriaus Juozo Tysliavos mirties "Vienybėje" įvyko eilė persitvarkymų. Į redakcinį darbą be V. Tysliavienės ir J. N. Tysliavos, buvo pakviesta Salmėja Narkeliūnaitė ir V. Širvydas.

Tiems persitvarkymams vykstant "Laisvė" paskelbė keistą linkėjimą, kurį tuoj perspausdino "Vilnis". Reikia manyti, kad į jį atsakys ir pati "Vienybė".

Tame linkėjime Maskvos tarnai rašo:

"Ko redaktorėms tektų dabar palinkėti? Gal geriausias linkėjimas būtų

toks: padarykite "Vienybę" laikraščiu, kovojančiu už kultūrinių ryšių su Tarybų Lietuva palaikymą.

Tegu "Vienybė" bus gera "Laisvės" kaiminka. Mes norime pyktis, nenorime peštis. Mes norime, kad lietuvybė Amerikoje juo ilgiau gyvuotų. O ji gyvuos tik tuomet, jei mes, kaip ištikimi lietuvių tautos sūnūs ir dukros, kovodami už bendruosius liaudies reikalus, palaikysime glaudžius ryšius su mūsų tėvų kraštu!

Mačiau S. Narkeliūnaitės suktą Lietuvoje filmą. Jis nėra mano šedevras, bet yra informacinis, gražus dabartinės Lietuvos vaizdas.

Tik dėl to, kad filmas gražus, Clevelando smetonininkai

Los Angeles šv. Kazimiero lietuvių parapijos mokyklos lietuvių choras, vadovaujamas O. Razutienės, gražiai padainavęs tarptautinėje eglių parodėlėje, gruodžio 17 d. L. Kančausko nuotrauka

TAUTINĖS IŠTIKIMYBĖS KLAUSIMŲ SVARSTYMAS NEW YORKE

LF bičiuliai New Yorque, pagerbdami neseniai išleistos knygos Tauta ir Tautinė Ištikimybė autorių dr. Juozą Girnį, gruodžio 17 d., Festival Restorano salėje, suruošė diskusiją, kur prof. S. Sužiedėlis trumpai apibūdino knygos autorių, jo kūrybą ir įreminio aukščiau minėtos knygos filosofines mintis, pažymėdamas, kad joje yra aiškūs svarstymai esamos padėties, tautos ir žmogaus egzistencijos. Taip pat jis priminė ankstesnių laikų lietuvių, kurie tautiškumą nagrinėjo iš gilesnių pagrindų.

Diskusijoje tautybė buvo nagrinėjama, kaip rasis elementas, kaip kultūrinis psichologinis veikimas, tėvų ir vaikų santykiai, mišrios vedybos, kodėl mūsų naujieji intelektualai nutautėja išmokę svetimas kalbas, kodėl valstybės, neturinčios biologinio pagrindo, kaip Amerika ir k. mieliai priima kitus įsijungti ir tt.

Nutautėjimo atsakomybė tenka tik tėvams, — tvirtino jaunųjų atstovas Algis Gureckas. Vaikas tik užaugęs gali pats apsispręsti tautybės atžvilgiu, o jo apsisprendimas priklausys nuo tėvų. Kiek ir ką jis bus iš jų gavęs, kol ateis apsisprendimo laikas, ta kryptimi ir pasuks. Nepamirškime, kad tėvai negali vaikui duoti to, ko patys neturi ir ko jis negaus namie, to ieško svetur.

Dėl mišrių vedybų jis įrodinėjo, kad mes vertiname per daug egoistiškai, nes, kai svetimtautis sulietuvėja tada esame patenkinti, o kai lietuvis nueina į svetimą tautybę — smerkiame. Gurecko nuomone, abu vedę turėtų likti ištikimi savo tautoms ir tolerantiški vienas kitam. Tokios vedybos neturi reikšti nutautėjimo, nulemia tik vaikų auklėjimas.

G. Jonynaitė pabrėžė, jog jai atrodė, kad žmogus gerai padaro, jei nueina ten, kur jam atrodė aukštesnė kultūra.

Dr. J. Girnius, remdamasis kitų filosofų mintimis, į šiuos klausimus gliau žvelgdamas atsakė. Jis priminė konservatyvizmą ir revoliucionizmą, o išvadoje pasisakė, jog visada yra pagrindo nepasitenkinti tikrove, o vis ieškoti tobulesnio. Tačiau ieškant bėgimas jau yra palikimas to kas vakar pasiekta gero, o kas gero pasiekta, laimėta, niekada negali pasenti, — sakė jis. Vertingu laikau nelengvą bėgimą ieškant naujovių, bet sunkų ieškojimą naujo, geresnio.

--Mūsų tauta stovi prieš būti ar žūti. Dviejų milijonų tautą lengva numarinti, Tautaturis dvasia, turi sielą, ji gali nykti arba skleistis. Nėra ko bijoti svetimų vėjų, įtakų. Žiauriausias lietuvis, kuris stengiasi užsida-ryti nuo visko. Mūsų senajai inteligentijai labai trūko platumos, nes ji tik Rusiją tepažino, Tau-

tybę lemia ne kraujas, o dvasinis įaugimas.

Dėl mišrių vedybų autorius pažymėjo, jog nėra dorybė to, kuris sulietuvėja. Tai tik todėl, kad patenka į tokias sąlygas. Būti gyvuojant tiltu tarp dviejų tautybių yra sunku ir jų nedaug bus.

Ar galima išlikti lietuviu ir ar prasminga? Išlikti sunku, — sakė dr. J. Girnius, — bet galima, tačiau daug svarbiau, kaip prasmingai išlikti lietuviu. Menkas lietuvis, kuris eina visur, kur nereikia mokėti pinigų arba kuris aukoja visur, bet yra pavergtas žvejojimo ar kito panašaus įpročio ir dėl to nebėra laiko skaityti nei koncertų lankyti. Galima pagauti žuvėlę, bet kokla prasmė, koks pavyzdys vaikams. Tai yra žmonės, kurių išnykimo ženklai jau čia pat.

Aktorius Daubaras paskaitė iš minėtos knygos keletą būdingesnių minčių, baigdamas autoriaus

• Iš komunistinės Kijijos, po 140 dienų pertraukos, per Kalėdas buvo paleista į nacionalistų valdomas salas 53 artilerijos šūviai. Iš salų šūviais nebuvo atsakyta.

• Kūčių vakare Kolumbijoj, Bugas karinėje bazėje, kada buvo iškilimams susirinkę 500 asmenų, sprogo teroristų padėta bomba. Virš 50 asmenų užmušta, daug sužeista. Padaryta dideli nuostoliai. Tardymams suimta kelios dešimtys asmenų.

• Alžirijos pasipriešinimo vadai turėjo pasitarimus dėl tolesnės kovos ir galimų paliaubų pagal prezidento de Gaulle pasiūlymą. Laukiama naujų žemių, kurie padėtų ryškinti ir vestų į taiką.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

atsisakė ruošti jo parodymą tame mieste. Vadinasi, jie yra akli, ir nori aklausi pasilikti."

Šių metų lapkričio 18 d, Chicagoje, Evergreen Country Club salėje Chicagos jaunimo organizacijos Akademikai Skautai, Korporacija Neo - Lithuania, Santara ir Studentai Ateitininkai Vasario 16 Gimnazijai paremti surengė lietuvių akademinio jaunimo vakarą ir visą gautą pelną \$227,23 atsiuntė Vasario 16 Gimnazijai.

Kaip teko patirti, šio vakaro surengimas, sudarė rengėjams daug sunkumų, o ir jo pasisekimas buvo netikras, nes viena, tai pirmas tokio pobūdžio jaunimo rengimas, o antra, tuo pačiu metu rengė ir Balfas vakariene. Tačiau į vakarą susirinko apie 200 žmonių, daugiausia jaunimo. Programą išpildė pats jaunimas su augšto lygio meniniais pasirodymais.

Tai yra gražus ir labai džiuginantis jaunosios kartos pasireiškimas ir tai bene pirmą kartą tokiu tikslu.

Mūsų vyresnioji karta Amerikoje per visą eilę metų yra parodžiusi daug lietuviško solidarumo ir pasiaukojimo tautos bei Tėvynės reikalams, o taip pat ir Vasario 16-sios Gimnazijos atžvilgiu.

Džiugu tad matyti, kad ir jaunoji karta įsijungė į vyresniųjų eiles. Reikia tikėtis, kad ateityje jaunimo veikla pasireikš su dar didesniu energingumu.

Vasario 16 Gimnazijos vadovybė, mokytojai ir moksleiviai labai nuoširdžiai dėkoja minėtoms organizacijoms šio vakaro iniciatoriams, vakarui ruošti ir praveisti komitetui: Marytei Gumbinaitėi, Birutei Cicėnaitėi, Emilijai Holenderiui, Henrikui Juknevičiui ir Rymvydui Šliažui ir visiems darbu, patarimui pinigų prisidėjusiems.

L. GRONIS,
Vas. 16. Gim. Direktorius

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

PR 8 - 9259

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5 ths. 4.95
 2. BISQUIT 3 star cognac 5 ths. 4.98
 3. MARTEL 3 star cognac 5 ths. 5.39
 4. WHITE HORE SCOTCH WHISKY 5 ths. 4.98
 5. Arrow Cockt. MARTINI OR MANHATEN 5 ths. 2.98
 6. CONTREAU LIQUER 5 ths. 4.75
 7. Da SILVA 10 metų Portugalų BRANDY 5 ths. 3.69
 8. Kijafa Vynas 5 ths. 1.75
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7477 John J. Kazanauskas, Pres.

DIDYSIS ARKIVYSKUPAS PRANAS KAREVIČIUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Jis visa širdimi ir vyskupo autoritetu rėmė Lietuvos Tautos Tarybos darbus, o 1918 metais vasario mėn. 16 dieną, paskelbus Lietuvos Nepriklausomybės nutarimą, vyko Vokietijon ir kreipėsi į jos vyriausybę bei karinę vadovybę (Hindenburgą, Liudendorffą, kanclerį graf. Hertlingą), išgaudamas to istorinio nutarimo pripažinimą.

Vasario 16-os Lietuvos Nepriklausomybės nutarimas buvo žodžiais išreikšta lietuvių tautos valia gyventi savitą, laisvą ir nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Bet tie žodžiai būtų žodžiai ir like, jei nebūtų buvę paremti jėga ir aplaistyti kraujo auka. O tą jėgą sudarė ir švenčiausią auką atidavė Lietuvos kariuomenės savanoriai - kūrėjai, kurių pulkus prisiekė ir palaimino vysk. Pr. Karevičių.

Minėdamas tą žymų mūsų tautos istorinį įvykį, gen. Grigaliūnas-Glovackis (žiūr. 1961, II, 5 Drauge) šitaip rašo: "Lygiai vienuoliktą, gaudžiant senos bazilikos varpams, iš bazilikos į Rotušės aikštę išėjo iškilminga procesija. Kilimais ištiestu taku, gausiai apsuptas dvasiškijos, žygiavo visų savanorių itin mylimas, šviesios atminties ganytojas Pranciškus Karevičius, kuris ir atnašavo šv. mišias. Pats tarė savanoriams žodį, paaiškindamas priesaikos reikšmę, sveikino savanorius ir laimino. Vargonų vietoje giedoję bazilikos choras ir griežė antro pulko orkestras. Po šv. mišių irgi pats ganytojas iškilmingai prisiekdino katalikus. Ganytojas prisiekdindam apėjo visus karinius dalinius ir tik po to grįžo bazilikon."

Savanoriai - kūrėjai, jausdami meilę ir pagarbą, vysk. P. Karevičių buvo išsirenkę savo sąjungos garbės nariu. Ir Steigiamojo Seimo rinkimuose, ir kovoje dėl žemės reformos įstatymo, istorikai ras vysk. P. Karevičių suvaidinus labai svarbų vaidmenį. Ypatinai jam daug teko kovoti dėl žemės reformos įstatymo su popiežiaus pasiuntiniu A. Zecchini, kuris buvo pasidavęs sulenkėjusių Lietuvos dvarininkų ir dvasiškųjų įtakai ir visiškai nesuprato prisikėlusios lietuvių tautos dvasios bei aspiracijų.

Jo aukštas išsimokslinimas, platus apsiškaitymas, saikumas, orumas, paprastumas, gilus patriotizmas buvo gyvu pavyzdžiu ir nepamainomu autoritetu lietuvių dvasiškijai ir tautai. Rašytojas kan. M. Vaitkus, kuris puikiai vysk. P. Karevičių pažino ir su juo artimai bendradarbiavo, savo atsiminimuose (Keturi Ganytojai) šiaip jį charakterizuoja: "Kiek per savo neturpą gyvenimą esu pažinęs mūsų lietuvių teologinių -- kanoninių įžymenybių (pavyzdžiui, arkiv. Matulevi-

čių, vysk. Bučį, prel. Maironį, prel. Jakštą), Karevičius, turbūt ne žemesnis buvo už juos savo bažnytinės erodijos platumu ir preciziškumu, o atmintį turėjo fenomenalią".

Kurią tik sritį bepaliestum prisikeliančios ir prisikėlusios Lietuvos gyvenime, ten rasi ir vysk. Pr. Karevičių. Jis buvo vargšų globėjas, spaudos talkininkas ir kritikas, tautinės kovos inspiratorius, visų gerų darbų laimintojas, uolus ganytojas, kuris per metus aplankydavo po 90 parapijų, ir pašventino 39 naujas bažnyčias. Todėl popiežiaus šventasis Pijus X ne kiek neperdėjo, pasveikindamas jį pirmo vizito metu Vatikane šiais brevioriais išpažinėjimo žodžiais: "Žinau tave esant pamaldų, protingą, nuolankų, drovų, blaiviai vedantį be priekaištų gyvenimą" (Sk. 1960, 5, 4 Drauge).

Į VIENUOLYNĄ

Deja tam visų žmogaus dvasinių vertybių puoselėtoji ir šikūnijimui, visos tautos gerbiama ir mylimam ganytojui, buvo lemta savo ilgo ir turiningo gyvenimo dienas užbaigti antrosios moskolių okupacijos metu 1945 metais gegužės mėn. 30 d. vienuolyno celėje. Nemaskoliai jį uždarė į vienuolyną, bet popiežiaus Pijus XI.

Rašyt. kan. M. Vaitkus (Keturi Ganytojai) ir Liet. Enciklopediją kategoriškai tvirtina, jog vysk. Karevičius pats savo noru atsisakęs vyskupo sosto ir užsidaręs vienuolyno, o Dr. J. Vaišnoras, MIC, (1960, 6, 4 Drauge) yra atsargus, nors ir bando įrodyti savanoriškumą.

Tačiau iš Dr. Vaišnoros, MIC, išvedžiojimų galima pasidaryti išvadą, kad vysk. P. Karevičius tik "savanoriškai" sutiko įvykdyti popiežiaus Pijaus XI pageidavimą, o viršininko pageidavimas, kaip žinome, yra lygus įsakymui. Kaip kitaip suprasti šį Dr. J. Vaišnoros, MIC, sakinį: "Kai iš apaštališkojo vizitatoriaus arkiv. J. Matulaičio patyrė, jog šventasis Tėvas būtų labai patenkintas, jei atsisakytų nuo Žemaičių vysk. pareigų ir tuo labai palengvintų naujos bažnytinės provincijos tvarkymą, vysk. Pr. Karevičius tuojau sutiko tai padaryti ir tik paklausė vizitatoriaus, kur jis galės gyventi ir prisiglausti?"

Iš to "savanoriško" sutikimo aiškiai matosi vysk. P. Karevičiaus nusivylimas ir desperacija ne tik dėl nežinios kur gyventi ir prisiglausti, bet dar daugiau, kaip vėliau pamatysime, dėl gėdingos išdavystės.

Kodėl, tas atsitiko, kad toks šventas ir visos tautos mylimas ganytojas turėjo palikti vyskupo sostą ir užsidaryti vienuolyno, kur dažnai pasauliečiai kunigai už nusikaltimus siunčiami atgailos daryti?

Liet. Enciklopedijoje, kurioj labai mažai vietos vysk. P. Karevičiui tepaskirta, ne nebandoma į šį klausimą atsakyti. Tik iš kan. M. Vaitkaus (Keturi ganytojai) ir Dr. J. Vaišnoros ilgoko rašinio "Paskutinis Žemaičių vyskupas" (1960, 6, 4 Drauge) patiektų versijų akylesnis skaitytojas gali pasidaryti šokią tokią išvadą, kad vysk. Pr. Karevičius vis dėlto buvo priverstas atsisakyti Žemaičių vyskupo sosto.

SKUNDAI IR PROTESTAI

Skundai, skundai, skundai ir... gėdinga savųjų išdavystė. Jį labiausiai skundė lenkai, bet daug neatsilikio nė saviškiai. Kai tik vysk. Pranciškus Karevičius, kaip anksčiau minėta, pradėjo valyti kūrį ir kunigų seminariją nuo lenkiškosios įtakos, nepaisydamas sulenkėjusios Žemaičių vyskupijos kapitulios pritarimo, skirdamas prelatais ir kanauninkais žymesnius lietuvių dvasininkus, tuoj pasipylė skundai ir protestai.

Ar tie skundai turėjo kokį nors pagrindą? Atrodo, kad ne. Jo didžiausia "kaltė", kad mylėjo savo tautą ir savo gimtojo krašto diacezijoje jautėsi pilnas šeimnininkas. Tiesa, vysk. P. Karevičius nebuvo suktas diplomatas. Jis nepabūgdavo tiesos išdrožti tiesiai į akis net savo viršininkams.

Dr. J. Vaišnoras prikiša jam nemokėjus paslapties laikyti. Jis rašo, kad "slapti Vatikano raštai, kurie turėdavo likti žinomi tik pačiam vysk. Pr. Karevičiui, tuoj išdėdavo į viešumą, būdavo visai nereikalingų asmenų komentuojami".

Netikėtina, kad orusis vyskupas paslaptinius Vatikano raštus būtų nešęs komentuoti Laisvės Aikljon. Gal kaip iš tų paslapčių ir išsitarė, bet tik savo intymiems bičiuliams, su kuriais norėdavo mintimis pasidalyti. Tačiau, jei tie bičiuliai, vos spėjė atsisveikinti, skubėdavo atrapportuoti Vatikanui ar pasakoti "nereikalingiems asmenims", -- apsaugok, Viešpatie, tokių bičiulių! -- nuoširdus vyskupas nėra užsitarnavęs tokio kaltinimo.

Neprisimeniu, kas labai teisingai pasakė, kad blogas žmogus, kaip anglis, jei nedegina, tai tepa. Ir fabrikuojami prieš vysk. P. Karevičių skundai, nors neturėjo jokio rimto pagrindo, nesiliojo į Vatikano plauktį, tiek įkaitino atmosferą, kad popiežiaus Benediktas XV ryžosi siųsti arkiv. Achilles Ratti, savo pasiuntinį, reziduojantį Varšuvoje, ištirti reikalą vietoje. Tai buvo 1920 metais, kai lenkai ginkluotomis pajėgomis užėmė Seinus ir senelį Seinų vyskupą Antaną Karosą ištrėmė su visa kūrįja ir kunigų seminarija Lietuvon.

Šitam barbariškam lenkų žygiui, sukėlusiam nepaprastą lietuvių susijaudinimą ir pasipiktinimą, kaip tik pritarimą buvo davęs tas pats šv. Sosto pasiuntinys ark. Achilles Ratti, kuriam popiežiaus dabar pavedė ištirti vysk. P. Karevičiaus "nusikaltimus" vietoje.

Šią gėdingą istoriją atidengė talentingasis pasakorius rašytojas kan. M. Vaitkus, rašydamas savo atsiminimus "Keturi Ganytojai" 86 - 90 pusl. Jis rašo, kad, vykstant Lietuvos nepriklausomybės kovoms sulenkais, karo žvalgybos viršininkas Mikalojus Lipčius perėmęs lenkų paštą ir radęs popiežiaus pasiuntinio ark. Achilles Ratti lenkų karinei vadovybei adresuotą laišką, kuriame duodamas sutikimas ištrėmti iš Seinų vysk. A. Karosą su priklausomybėmis. Lipčius tą laišką nufotografavęs, užklįjęs ir pasiuntęs adresatui, o foto kopiją, kan. Vaitkus patariamąs, pristatęs ir įteikęs vysk. P. Karevičiui.

Ir štai, kaip rašo kan. M. Vaitkus, tas pats diplomatas ark. Achilles Ratti iškilmingai atvyko į varganą tuometinį Kauną tirti ir sudrausti to vieno mažyčio kažkokios ten mažosios Lietuvos vyskupėlio. Prasidėjo dramatiška dvikova, kurią kan. M. Vaitkus šitaip piešia: "Išivaizduoju juodu šiame susikirtime šitaip: diplomatas vidutinio ūgio, stambus stotu, nebejaunas vyras, apvaliu veidu: pro akinių stiklus agniai veizdi prisimerkusios nedidelės akys; plačios lūpos glaudžiai sučiuptos, kai tyli ir klausos. Jis kalba su Karevičium, kaip turįs didelę valdžią, tvirtai ir griežtai. Priekaištus formuluoja nevyningodamas į diplomatinę vatą. Karevičius, kaip paprastai tokiais atvejais, susikaupęs klausos: vyras iš stuomens ir iš liemens, indo-europiečio galva; romėno senatoriaus veidas, išblyškęs, liesas, beveik asketiškas; irgi pro ausinius akinus blizga nemažas akys, truputį irgi prisimerkę dėl susikaupimo, susmėgi šaltai plieno durklais į priešišniko vyzdžius; plonos, švelniai išskirpusios lūpos dabar tampriai sučiuptos, žemaitišku atkaklumu įsitempę.

Iš klausęs garbingojo svečio filipiką, Žemaičių vyskupas profesoriškai išlūškėna ir akivaizdžiai parodo pateiktųjų priekaištų niekingumą, o į skaudžiai įžeidžiantį kaltinimą, esą, vysk. P. Karevičius savo santykiuose su lenkiškąja mažuma neparodęs užtenkamai katalikiškos bažnytinės dvasios, tu priekaištą mikliai atsuka prieš patį pamokslininką (kurs, be abejo, apie tą atostokų nė sapnuote nesapnavo): mandagiai paprašęs rūstųjį svečią truputėlį luktėti, vysk. Pranciškus eina į savo dirbamąjį kambarį, ima iš stalčiaus kažkokį popierių, atneša ir, šypelėjęs (piktai ar maloniai -- nežinau) sako savo teisėjų: -- Prašau pažiūrėti! Ar pažįstate šitą dokumentą?

Diplomatas žiūri... Apstulbo (paraudo ar išbalo! Greičiausiai paraudo). O tas magiškas popierius -- tai M. Lipčiaus nufotokopijuotasis diplomato sutikimas leisti lenkam išdanginti vysk. Karosą iš Seinų... Svečias sumišęs tyli. O Karevičius jam sako (kiek atsimenu, maždaug taip): -- Nagi, tasgatė! Prikišate, esą, man trūksta bažnytinės dvasios. O šis dokumentas ką sako? Ar čia atsispindi bažnytinė dvasia? Ar jūs pasielgta griežtai pagal bažnytinius įstatymus?!

Žinoma, diplomatas, nekvailas vyras, į tai nieko neatsakė ir, atsisveikinęs, paliko mūsų didįjį žemaitį visam". Vysk. P. Karevičius, nugalėjęs savo prokurorą ir teisėją, aišku, ramiau atsiduso. Bet ar ilgam? Ar "visam", kaip sako gerb. kan. M. Vaitkus? Ne! Tik šiam momentui.

Ark. Achilles Ratti, grįžęs į Lenkiją, greit buvo pakeltas į kardinolus, o 1922 metais, mirus popiežiui Benediktui XV, kardinolų konklavėje išrinktas popiežium ir pasirinko Pijaus XI vardą.

Kokia savijauta tada buvo mūsų mielojo ganytojo, tik įsivaizduoti tegalima.

M. Vaitkus, vos baigęs tą gėdingo laiško istoriją, norėdamas skaitytoją nuraminti, kitate puslapyje jau šitaip rašo: "Pijus XI buvo šviesaus proto, aukštos dorybės ir tvirtos valios

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

vyras, nors griežtas, nors kietarankis valdovas, nors nesivargėjęs kaip reikiant stipriai sudrausti, bet tiesa ir teisybė buvo jam viršum visko.

Deja, turint galvoje toki vysk. P. Karosą ištrėmimą, kurį tas pats "aukštos dorybės ir tvirtos valios" vyras aprobavo, tie žodžiai primena šaudymą iš tuščio šautuvo. Nejaugi jis "tiesos ir teisybės" vardu leido lenkam šį barbarišką darbą įvykdyti, dėl kurio, manau, piktinosi ir tebeypksta ir gerbiamas kanauninkas.

ATSISKAITYMAS ATĖJO

-- Kerštas už medų saldesnis, -- yra pasakęs Sokratas. Ir Achilles Ratti, tapęs Pijum XI-ju, nepamiršo nė lenkų meilikavimų, nė vysk. P. Karevičiaus žemaitiško kietumo, nė labai malonios viešnagės Lietuvoje, nes jau 1925 metais Vilnių ir jo srytį priskyrė prie Lenkijos bažnytinės provincijos. Šis Jo šventenybės visai lietuviams nelauktas ir netikėtas "teisybės ir teisingumo" veiksmas buvo lietuvių tautai baisus smūgis. Gal nemažesnis už Jono XXIII suteiktąjį, pareikalavus iš mūsų pasiuntinio naujų kredencialų ir nepakvietus į Bernelių mišias.

Tauta tada tiesiog sukilo. Užvirė demonstracijos, protestų susirinkimai. Popiežiaus atstovo A. Zecchini rūmų langai nukentėjo, o jis pats buvo apmėntas kiaušiniiais.

Valdžioje tada sėdėjo krikščionys demokratai. Jų situacija labai nepavydėtina, nes kaip tik artinosi trečiojo seimo rinkimai. Opozicija šį nemalonų ir labai skaudų popiežiaus kirstą lietuvių tautai smūgį, savaime aišku, visai vykusiai išnaudojo savo naudai. Reikėjo griebtis kokių nors priemonių tautai nuraminti ir valdžios vadelėms išlaikyti. Reikia manyti, kad partijos ir vyriausybės galvos posėdžiavo dieną ir naktį.

MON NEREK...

Labai įdomią tų dienų politinių užkulisių paslaptį kartą pasakoją Anykščių klebonas Dr. J. Čepėnas. Šia proga ir noriu ją atidengti.

Po ilgų ir karštų posėdžių, kad apramintų tautą ir pagerintų perspektyvas rinkimams laimėti, vyriausybės ir partijos vadai priėjo išvados, -- pasakoją kun. Dr. J. Čepėnas, -- kad reikia ištrėmti iš Lietuvos šv. Tėvo pasiuntinį A. Zecchini. Bet prieš vykdamą šį desperatišką veiksmą, nutarę atsiklausti vysk. P. Karevičiaus nuomonės.

Šiai mistijai atlikti buvęs deleguotas Dr. L. Bistras, kuris nedelsdamas ir nuvykęs į vyskupo rezidenciją. Vyskupo neradęs namie, palikęs savo vizitinę su klausimu: "Ekscelencija, prašau pareikšti savo nuomonę, ar mums reikalingas popiežiaus nuncijus?"

Vysk. P. Karevičius, grįžęs

į savo rezidenciją, radęs Dr. L. Bistro, kuris tada buvo švietimo ministru, vizitinę, negaišdamas nuskubėjęs į švietimo ministeriją. Ten ministerio neradęs, į klausimą, "ar mums reikalingas popiežiaus nuncijus", savo ranka toje pačioje vizitinėje žemaitiškai parašęs: "Mon nerek".

Popiežiaus pasiuntinys buvo paprašytas iš Lietuvos išvykti, bet ir toji vizitinė greit atsiradusi ant Pijaus XI-jo rašomojo stalo. Vysk. P. Karevičius buvo iškviestas į Vatikaną. Čia jam teko stoti antrą kartą į dvikovą su Achilles Ratti, dabar jau popiežium. Tik anuo metu vysk. P. Karevičius turėjo savo rankoje galingą ginklą -- Achilles Ratti kompromituojantį laišką, o dabar rolės pasikeitė: jis atsistojo beginklis prieš ginkluotą. Todėl, iš klausęs kaltinamąjį žodį ir pamatęs popiežiaus rankoje "kaltę" įrodymą medžiagą -- nelemtą vizitinę, reiškančią gėdingą savųjų išdavystę, vysk. P. Karevičius, išgirdęs popiežiaus pasiūlymą palikti vyskupo sostą ir eiti į vienuolyną, nebamtydamas prasmės priešintis, desperatiškai kapituliuavo.

Popiežiaus už parodytą klusnumą suteikė jam titulinio arkivyskupo laipsnį, paliko teisę nešioti vyskupo insignijas ir palaimino stoti į vienuolyną.

IR ČIA PERSEKIOJIMAS NESIBAIGĖ

Ark. P. Karevičius, tiek Žemaičių vyskupystę valdydamas, tiek vienuolyno būdamas, neskirstė savo tautiečių į sūnus ir posūnius: visi jam buvo lygūs, visus lygiai mylėjo. Ir jis pats buvo visų mylimas, "mūsų vyskupu" vadinamas. Kur ir kas jo religinio patarnavimo šaukėsi, nežinojint didelių nuotolių ir senyvo amžiaus, arkivyskupas -- vienuolis mieliai nuvykdavo.

Didžiųjų tautinių švenčių metu vyriausybė, kad pačiai šventei suteiktų daugiau svorio ir iškilmingumo, kviesdavosi į Kauną ark. P. Karevičių iškilmingų pamaldų atlikti. Suprantama, jis kvietimą mieliai priimdavo. Bet tuoj buvo apskustas Vatikanui ir tų iškilmių turėjo "savanoriškai", kaip ir Žemaičių vyskupo sosto, atsisakyti.

Kokia karti gyvenimo tikrovė! Bažnyčios ir tautos apaštalui, pavyzdgingiausiame ganytojui ir vienuoliui atimama teisė nuvykti į laikinąją savo krašto sostinę Aukščiausiam padėkoti už tautai suteiktą laisvę, kuriai jis pats pamatus mūrijo!

Negailėstingi ir nepermaldausiami likimo keliai: vienur siunčiami misionieriai tarp laukinių, kur gyvybei pavojingas gresia, Kristaus mokslo skelbti, o kitur savo tautos ganytojui, kurio šaukiamasi apšviesti ir sustiprinti Kristaus mokslo šviesa, pasakoma, kad negalima...

11 šokių pramoginės muzikos plokštelė.

Maža plokštelė. Valsas ir tango

PRESSED AND RECORDED BY CUSTOM RECORDS
Išleido A B C Records, 7403 S. Western Ave., Chicago, Illinois

ĮDAINAVO
VANDA STANKUS
PIRMOJI LIETUVIO
KOMPOZITORIAUS
ILGO GROJIMO
PRAMOGINĖS MUZIKOS
PLOKŠTELĖ

HI-FI ir STEREOPHONIC

SIAUBINGOS VALANDOS (6)

JONAS JANČYS

PASKELBIAME BADO STREIKĄ

Vieną naktį į mūsų stovyklą kažkas įmetė švediškai rašytą laišką, kur mums patarė paskelbti bado streiką. Tuoj sudarėme bado streiko komitetą, kuris pranešė stovyklos vadovybei, kad internautieji, protestuodami dėl išdavimo Sovietų Sąjungai, skelbia bado streiką.

Komitetas surinko visus sandeliuose esančius maisto produktus ir juos užrakino. Pareikalavo pašalinti valgyklos įrengimus ir parašė švedų karaliui prašymą, kuriame išdėstė pabaltiečių likimą Sovietų Sąjungoje, prašė azylio teisės, kaip politiniai pabėgėliai. Prašymą komitetas perdavė stovyklos vadovybei, kuri pažadėjo lėktuvu persiųsti karaliui.

Švedų kariai, mūsų nelaimės dienai artėjant, nepaprastai visus užjautė, stengėsi kuo galėdami padėti. Savo solidarumą geriausiai įrodė atsisakydami dalyvauti mūsų perdavime Sov. Sąjungai.

Keturias dienas išbadavę, jokių žinių apie savo prašymą nesulaukėme. Vieną dieną visą stovyklą nutrenkė skaudus įvykis. Kaip paprastai, rytą pasibeldėme į vieno latvio vyr. leitenanto duris. Užrakintos durys ir tylą mus nugąsdino. Išlaukę duris pamatėme kambarį ir lovą skestančią kraujuje, o joje, baltą, lyg vašką, savo draugą. Nevilties pagautas jis persiplovė kojų ir rankų venas.

Mūsų likimas jaudino švedų tautą. Kasdien į stovyklą atvykdavo spaudos atstovai. Laikraščiuose būdavo daugybė straipsnių apie mūsų kovą dėl laisvės.

Švedų tauta, išskyrus komunistus, rėmė mūsų kovą, rodydami solidarumą pamaldomis, studentų mitingais. Kiek girdėjome, būta net darbo streikų. Tikslų

žinių gauti negalėjome, nes laikraščių į stovyklą neįleisdavo. Tik šį tą iš palankių švedų sužinodavome.

Girdėjome, kad švedų pirkkliai buvo pasiūlę Sov. Sąjungai už pusantro milijono kronų prekių, kad tik atsisakytų nuo savo reikalavimo. Net švedijos karalius kreipėsis į Staliną, kad būtume palikti švedijoje. Viskas buvo veltui.

Penktą badavimo dieną į stovyklą atvyko gydytojų komisija, kuri patikrino mūsų sveikatos stovį ir tą pačią dieną po 15-20 žmonių, išvežiojo į ligonines. Aš, 20 žmonių grupėje, pakliuvau į Halstad miesto ligoninę. Čia visus nuodugniai iškratė, atimdami peilius, skutimosi peiliukus, stiklus. Žodžiu viską, kuo galima būtų susižeisti.

Apsaugai turėjome jau nebe karius, bet policiją. Pajutome, kad iš Krašto Apsaugos Ministerijos žinioms perėjome į Vidaus Reikalų Ministeriją.

Ligoninėje buvome suguldyti po 4-5 žmones viename kambaryje. Dieną ir naktį budėjo viena sesuo ir policininkas.

Mūsų palata buvo ketvirtame aukšte. Prie langų prieiti buvo neleidžiama, jie buvo aklinau uždaryti, o rankenos išsuktos.

Ligoninėje bado streikas buvo tęsiamas toliau. Gydytojai ir seserys stengėsi įkalbėti, kad mestume streiką. Atnešdavo skaniausio maisto siūlydami valgyti. Kartais sesuo, pasislėpus kokį skanumyną, atsisėdavo ant lovos ir jį pakišdavo po anklode, ragindama slapta suvalgyti. Viskas buvo veltui, nors ir sunku buvo atsispirti nuo tokių viliojimų. Nė vienas nepalūžo, tęsė bado streiką, žinodamas už ką kovojo. O kad laikas greičiau prabėgtų ir užmirštume alkį, lošėme kortomis ir mokėmės švedų kalbos.

Pagal bado streiko taisykles buvo leista gerti vandenį, nes be vandens badaudamas žmogus išlaiko tik 7-8 dienas. Sunkiausios badauti yra pirmos 4-5 dienos, vėliau įpranti.

Aš badavau 18 dienų. Net 18 dieną dar galėjau vaikščioti. Lipant laiptais reikėjo laikytis turėklų, nes keliai tiesiog linkę linko. Kūno temperatūra buvo nukritusi iki 34 laips. C. Pulsas mušė apie 60 kartų į minutę. Ypatingo silpnumo nejaučiau, nors per tas dienas netekau 18 kg. svorio.

Kitame numeryje: Mus išduoda automatai apsiginklavusiems rusams.

VAKARŲ VOKIETIJOS LIETUVIAI IR JŲ ŠALPA

Iš Balfio reikalų vedėjo kun. L. Jankaus pranešimo direktorių suvažiavimui

Pasibaigus masinei emigracijai iš Vakarų Vokietijos (1958 m.), ten dar liko arti 12 milijonų svetimų, iš kitur atvykusių žmonių. Jų tarpe per ketvirtį milijono kitataučių, ne vokiečių. Lietuvių užsiliko bene dešimt tūkstančių.

Sunkų tiksliai pasakyti kiek lietuvių dabar, 1961 metais, yra Vakarų Vokietijoje, tačiau jų ten yra dvi grupės: užsilikę nuo II pasaulinio karo apie 7,000 ir atvykę iš Lietuvos bei SSSR po 1957 m. sausio 1 d. su repatriantais vokiečiais kurių yra apie 2000.

ŠELPIAMŲJŲ APTARIMAS

Kadangi stambiausioji Balfio darbų ir lėšų pozicija vis dar tenka Vakarų Vokietijos lietuviams, vėta į juos arčiau pažiūrėti. Juos galima būtų tautiniu atžvilgiu suskirstyti į tris kategorijas: grynai lietuviai, suvokieję ir visai lietuviybės išsižadėję. Socialiniu atžvilgiu taip pat bus trijų kategorijų:

Visai neturtingi, būtinai reikalingi lietuvių paramos. Tie, kuriems visad šio to trūkų ir bus dėkingi ką nors gavę iš JAV.

Pilnai įsikūrę, kurie gali net kitiems padėti.

PIRMOS kategorijos, pašalpos reikalingųjų, bus bene daugiausia, apie trys tūkstančiai. Nors socialinis aprūpinimas Vakarų

Vasario 16 Gimnazijos 105 būrelio (Los Angeles) dalis remėjų, dalyvavusių gruodžio 16 d. pasitarime. L. Kančausko nuotrauka

MASKVA, KREMLIUS, LENINGRADAS ...

(Specialus pranešimas iš anapus geležinės uždangos)

Maskva tai provincijos miestas, per greit išaugęs, tai kaimiečių miestas, nežinantis daugybės fabrių, 8 milijonų gyventojų. Novgorodas ar Kievą buvo jau tikri miestai, kai Maskva tebebuvo dideliu kaimu. Dar 15 šimt. ją tebevaldė totoriai. Maskvos istorija nuo Boriso Godunovo iki Jono Žiauriojo, tai rytų legendos, pilnos žudynių, sąmokslų, kankinių. Petras Didysis aiškiai suprato niekad negalėsiančią "sumoderninti" Maskvos, jis Maskvą apleidė ir Suomijos įlankoje įkūrė naują, puikią, bet dirbtinę sostinę -- Petergradą.

Kremlius yra ir buvo Maskvos bei Rusijos galva, bažnyčia ir tvirtovė. Dideli plytų mūrai su bokštais, kuriuose žiba naujosios tikybos žvaigždės, supa visą eilę rūmų ir bažnyčių. Sovietų S-ga pridėjo prie tos kolekcijos dar vieną, stiklo ir aliuminijaus pastatą, kuriame įvyko XXII komunistų partijos kongresas.

Tamie pastatų rinkinyje yra garsusis muziejus, kurio lankytojai turi nusiimti batus ar užmesti viršų specialias šliures. Ten galima pamatyti garsią Monomako karūną -- aukso kepurę

pamušta kailių; imperatorienės Onos karūną su 2000 deimantų; Jono Žiauriojo karietą; 6 žibantių, išpuoštus auksu ir brangakmeniais sostus, (Petro I-jo sostas yra dvivietis, nes, sakoma, kad jo žmona Sofija, dažnai jam sufleruodavo atsakymus priimant užsienio kraštų ambasadorius); pilna auksinių bei sidabrinių indų ir tt. ir tt. Muziejaus vadovai, neimdami galvon nei amžiai nei istorijos laikotarpiu, dažnai pabrėžia skirtumą tarp milžiniškos dvaro prabangos bei carienės sunkelių skaičiaus (15,000) ir vargšo pradžios mokytojo algos...

Kremliaus bažnyčios yra puikios, ypač dvi, taip vadinamoji Arkangelo, kurioje yra palaidoti carai, ir Uspenskio Soboras -- kuriame carai būdavo vainikuojami. Uspenskio Soboro architektūroje pirmą sykį matome Florencijos įtaką -- aukštos kolonos ir jo vidus sudaro lyg tai dviaukštę bažnyčią. Dar verta paminėjimo Raudonojo Aikštės šv. Bazilijaus cerkvė. Visos jos yra, žinoma paverstos muziejais ir jose nesimeldžiama.

Kremlių yra ir garsus mauzolieus. Keturių dienų į savaitę minia, sudaranti keturgubą eilę, žygioja skersai Raudonąją Aikštę, kad aplankytų Leniną, ir dar taip neseniai Staliną. Mauzoliejaus aplankymas tai pareiga ir kartu garbė bet kurio Maskvon atvykusio SSSR piliečio.

Nežiūrint plačių bulvarų milžiniškos Lenino vardo sporto aikštės, universiteto, kurio fasadas užima 248 mtr., dangoraižių su kolonomis, Maskva yra begalo senoviška ir sena. Vos peržengus valdiškių pastatų eilę Gorkio gatvėje, žmogus atsiduri baisiausiame tinkle siaurų, mažų, sukultų gatelių, kurių abiejose pusėse maži ar didesni vienaukščiai mediniai namai, medinės tvoros, maži sodeliai bei kiemai. 10 - 20 km. už Maskvos keliai jau blogi, daug purvo ir duobių, laikas nuo laiko pamatysi ožką ar karvę, o ant nedidelių trobų daug antenų, ženklinačių, kad jose sugrūsta po kelias šeimas. Kur-ne-kur dar pamatysi seną, apleistą, mūrų apsuptą cerkvę. O pakalnėje Maskva matyti su naujais priemiesčiais ir šimtais rūkstančių fabrių kaminų.

Ar Leningradas yra sovietiškas, rusiškas miestas? Aišku, tai Spalio revoliucijos sostinė. Jis atlaikė 900 dienų vokiečių apgulimą, nežinantis nuolatinio bombardavimo ir bado, nuo kurio mirė apie 600.000 žmonių. Bet jame yra kas tai vakarietiško. Ir Vakarų Europos turistai Leningrade geriau jaučiasi.

Iš Vasilievskio salos, Nevoje, vaizdas į Žiemos Rūmus ir šv. Izaoko cerkvę, yra puikus. Nežiūrint, kad mokslo institutai užima buvusių kunigaikščių palacius, kad prastai apsirengusi mincia grūdasi Nevos pakraščiu, nežinantis Lenino bei Kirovo stovyklų ir Stalino stiliaus pastatų, vakariečiams šiame mieste patinka jo atmosfera, nepaprastas spalvų žaidimas ir tas jo nereališkumas, primenantis sceną ir dekoracijas.

Leningradą statė rusų darbų

ninkai, bet miesto ir pastatų planai buvo pasirašyti ir padaryti vakariečių: Trezzini (italas) pastatė Petro ir Povilo tvirtovę, Leblond (prancūzas) Peterhofą ir skaitlingus miesto parkus. Žiemos Rūmai ir Meno Akademija pastatyti pagal Vallin de la Mothe ir Giacomo Quarenghi planus.

Leningrado garsenybė tai Ermitažo muziejus, kurio rimtam aplankymui reikėtų labai daug laiko, jame sukrauti nepaprastai menų turtai. Pav., vien tik prancūzų menininkų paveikslų čia yra daugiau negu Paryžiaus Luvre, italų -- daugiau negu Vatikane; 32 Rembranto šedevrai, 10 Breughelio, van Dyck ir tt., Muziejuje yra 3000 salių, 9000 paveikslų ir 3 milijonai eksponatų.

Leningrade taip pat matys, kaip moterys pakrauna ir iškrauna sunkvežimius, stato namus, Stočių požemiuose nakvoja šimtai šeimų atsiguļ ant suolų ar ant žemės, belaukiant ryt dienos traukinio. Svetimtautis dažnai esti sureizintas nes visur ir viskam reikia stoti į eilę ir laukti, kad nupirktų, kad užmokėtų, kad užmokėjus atsiimtų pirkinį, kad pavalgytų, kad nusipirktų biuletą ir tt. ir tt.

Gatvės ir parkai Leningrade pilni. Daug jaunomenės, minios gražiai ir sveikai atrodančių vaikų. Žmonių masė vienspalvė, pilka. Bet ir Leningrade ir Maskvos gyventojas jau apsirengęs, kad ir prastais batais, bet jau apsiavęs. Jau turi butą, dar dažnai keturies vienam kambariui ir viena virtuvė dviem šeimoms. Bet pažanga yra. Statyba (blogos rūšies) vyksta. 1,500,000 butų į metus miestuose, 600,000 kaimuose. Rusas tiki padaręs, ir tai beveik tiesa, milžinišką suolų pirmyn. 1980 m. vyriausybės jiems žada amerikiečių gyvenimo lygį. O atsimenant sputnikus kodėl rusai būti pesimistai?

Tačiau jų didžiausias troškimas ir žingeidumas: kaip yra kitur? Kaip žmonės gyvena anapus geležinės sienos?

Jaunuomenė tuo atžvilgiu dar smalsesnė. Ji yra smarkiai nusistačius prieš labai jau primityvią propagandą ir nusibodusius žokius. Kaip gyvenama Vakaruose? To smalsumo puikus įrodymas tai nepaprasti pasisekimai svetimų kraštų parodų, prieš kelis metus JAV, pernai Prancūzijos, Jas aplankė minios žmonių, nežinantis įvairių, tyčia lankytojams sudarytų kliūčių. Nepaprastas spūstis supo vertėjus, kurie turėjo atsakinėti į tūkstančius klausimų, liečiančių kasdieninį gyvenimą. Juk pas juos tas gyvenimas dar labai sunkus -- stoka butų, stoka kasdieninių prekių, eilės prie krautuvų.

Lankydamis parodas jie spėja, kad vakariečiai gyvena geriau. Norėtų patys įsitikinti, nes propagandos maitinami visą savo gyvenimą jie netiki ir kitų teikiamomis žiniomis: reiktų nuvažiuoti, pažiūrėti. Bet čia jie nuolat išgirsta atsakymą -- "niet", išskyrus nekuriuos partiečius, valdžios atstovus ar retas organizuotas ekskursijas. Mat, palyginimas su kapitalistiniais kraštais, dar būtų, toli gražu, Sovietų Sąjungos nenuaidai.

NOTICE!

Taupymo įnašai, gauti iki SAUSIO 10 d., ir palikti ketvirčiui, gauna procentą nuo SAUSIO 1 d.

Society NATIONAL BANK

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Los Angeles, Calif., Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos narių, po įvykusio susirinkimo gruodžio 9 d., pašnekesys prie alučio. Sėdi iš kairės: J. Vidžiūnas, J. Šliupins, Arv. Glažė, K. Karuža, Vyt. Glažė, I. Petrauskaitė, Alg. Glažė ir V. Bakūnas. L. Briedžio nuotrauka

Dr. Jono Šliupo minėjime dalyvavusieji menininkai. Iš kairės: A. Mironas, O. Mironienė ir S. Kalvaitis.

L. Briedžio nuotrauka

LOS ANGELES LIETUVIAI

PAMINĖJO DR. J. ŠLIUPĄ

Gruodžio 9 d. Tautiniuose Namuose, 3356 Glendale Blvd., buvo iškilmingai paminėtas aušrininko Dr. Jono Šliupo šimtas gimtadienis. Rengė Tėvynės Mylėtojų Draugijos VIII kuopa.

Alena Devenienė pasakė pagrindinę kalbą, plačiau paliesdama Jono Šliupo, kaip Aušros redaktoriaus ir kaip tautinės są-

nos Devenienės kalbą išspausdinti.

Minėjimo vadovas Br. Budginas skaitė Pijaus J. Žiūrio laišką atsiųstą iš Ohio, kuriame jis sveikina losangeliečius, susirinkusius Dr. J. Šliupą minėti ir gražių komplimentų pasako to minėjimo rengėjams bei aprašo vieną kitą Dr. J. Šliupo veiklos bruožą.

Meninei programai vadovavo ir ją paruošė rašytojas ir aktorius Andrius Mironas. Jisai ir aktorė Ona Mironienė meniškai paskaitė, šiaip sakytume, gana realistišką Dr. J. Šliupo raštų ištraukų protarpiais į skaitymą įpindami muzikos, Stasio Kalvaičio pianinu skambinimus. Rašytojo Benio Rutkūno 1946 metais parašytą eilėraštį Dr. J. Šliupo garbei -- Tu milžinas -- labai nuotaikingai deklamavo Ona Mironienė, muzikui Stasiui Kalvaičiui pianinu skambinant Beethoveno sonatą. Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Publikos buvo 150 žmonių, kuri su dideliu dėmesiu sekė programą. Tiek publikos įsiterkimus su prakalbomis čia jau kuris laikas nebesusirenka. Dr. Jono Šliupo minėjimo pasisekimas bus priklausęs ir nuo to, kad jis buvo rengtas panašaus pobūdžio minėjimams tikrai tinkamoje Lietuvių Tautinių Namų, o ne kurioje svetimtaučių salėje.

LAIKINOSIOS VYRIAUSYBĖS MINĖJIMAS

Gruodžio 17 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje Akademikų Skautų Sąjūdis surengė 1941 metais Lietuvoje sudarytosios laikinosios vyriausybės minėjimą.

Prakalbas sakė Bronys Raila ir Stasys Žymantas. Rengėjų vardu kalbėjo ir minėjimui vadovavo akademikų skautų pirmininkas inž. Mykolas Naujokaitis.

Publikos buvo apie 50 žmonių, tai "normalus" įprastas tokių susirinkimų dalyvių skaičius.

Tuo pat laiku tame pat parapijos salės name vyko Los Angeles Balfo skyriaus susirinkimas, kuriame dalyvių buvo apie 20. Tik Dr. Jono Šliupo minėjimo rengėjams pavyko sukviesti didesnę publikos skaičių.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Žodžio ir muzikos vakaras skirtas Juditos Audėnaitės, Jurgio Jaks-Tyrio ir Antano Škėmos atminimui

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

Gruodžio 16 d. New Yorke, Carnegie Endowment patalpose, Santaros-šviesos Federacijos pastangoje buvo surengtas žodžio ir muzikos vakaras, skirtas tragiškai žuvusių Juditos Audėnaitės, Jurgio Jaks-Tyrio, Antano Škėmos atminimui. Atsilankiusių jų buvo daugiau šimto.

Vakaro programą atidarė Jurgis Valaitis. Jis paminėjo, kad žuvusiųjų darbai ir atminimas mūmuse gyvi ir kad šis įvykis nėra atsisveikinimas, bet tik jiems skirtas žodžio ir muzikos vakaras.

Iš tolumo, naujais bankais besidžiaugiančio Montreale, keliančias penktadienių naktimis į Chicagos žemės savaitgalį ir į New Yorko labirintą padėti žuvusiems buketą žmonių širdyse -- Henrikas Nagys kalbėjo apie literatūrą ir gyvenimą. Literatūra atspindi gyvenimą savo keturiuose didžiuliuose rūpesčiuose: kaip yra žiūrima į žemę, laimę, meilę ir mirtį. Tai buvo nuostabus pašnekesys. Kartu jis atvėrė Antano Škėmos žvilgsnį į tas didžias realybes.

Iš Santaros stovyklos žiaivome kartu su Henriku Nagiu. Niauksė rudens vakaras. Pravažiavome dar vieną liūdną katastrofą. Ar ta katastrofa buvo ženklas, kad tik už kelių valandų tas pats likimas ištiks mūsų draugus?

Daug buvo kalbėta ir rašyta apie žuvusiuosius. Chicagos akademijon jis atvežė savo prasmingiausią buketą -- jis mirtį pergyveno poetine transformacija, transcenduodamas gal toliau už pačią mirtį. Jo poezijai tai buvo vėl nauja pradžia, šikart iš liūdesio. Susikaupe jo žodžiai tasyk nemirštamam reljefe: "Mums liko ruduo. Trys atsisveikinimai". Šikart New Yorke: "Broliai ieškotojai su mumis". Ar tas pats likimas lėmė jį stovyklon, kad mir-

tis transformuotųsi į kūrybą.

Po trumpos pertraukos sekė meninė dalis. Paskutinį žodį prie Antano Škėmos karsto tarė Vilniaus Valskybinio Teatro dramos aktorius Henrikas Kačinskas: "Uždanga nusileido. Labanaktis, Antanai Škėma". Šikart jis pakėlė uždangą Antano Škėmos kūrybai. Ta uždanga vis kils ir niekad nebeužkris. Kačinskas atliko Karijoto rolę iš "Živilės". Vienas žmogus sukūrė viso teatro iliuziją. Jo sukurtasis Karijotas atskleidė visą vaidinimą, dar sykį paliūdydamas Henriko Kačinsko meistriskumą teatre.

Muzikinę vakaro dalį atliko smuikininkė Elena Kuprevičiūtė-Bergen ir pianistas Aleksas Mrozinskas, išpildydami Haendelio sonatos D dur smuikui ir fortepijonui adagio ir allegro ir Cezario Franco sonatą A dur. Jie dar sykį buvo iškviesti scenon prašančių svečių.

Vakara užsklendė Henrikas Kačinskas, paskaitydamas Hamleto "Būti ar nebūti" monologą Alfonso Nykos-Niliūno vertime, Henriko Radausko eilėraščius ir Juozo Tysliavos kelis eilėraščius. Jis dar sykį buvo iškviestas scenon ir paskaitė dar vieną Tysliavos eilėraštį.

Iš paskutinio krioklio mirusiųjų vanduo jau krenta vandenynan. Ir jie vėl tapo pradžiomis, o ne pabaigomis -- susimąstyti ir jų pavyzdžiu taip tikrai gyventi. Tiesa, Jūs liekate neužmirštami: Judita Audėnaitė, Jurgi Jaks-Tyri, Antanai Škėma. Pasirenku tai Tiesai išreikšti šios žemės poeto žodžius:

Kad taip atminti, devynios dešimtys uždavinio yra gyventi.

Mūsų liūdesys dėl to nėra nei kiek mažesnis.

Vakarų Vokietijos lietuviai...

(Atkelta iš 5 psl.)

chorus. Tam tikslui reikalingas ir finansinis pajėgumas, kurio lietuviai betarpiškai ar per Balfą lauks iš JAV.

BALFO DARBO TECHNIKA

Visi Vakarų Vokietijos lietuviai šalpos tikslu yra suskirstyti beveik į šimtą vietovių -- apylinkių, kurias Balfo šalpa eina arba tiesioginiai, arba (dėl transporto sunkumų) per vietos karitatyvines organizacijas, kaip Caritas ir Evangelische Hilfe. Dėl Caritas ir Ev. Hilfe tarpini-

ninkavimo Balfui savo laiku buvo dideli priekaištai JAV lietuvių spaudoje.

Kiekvienoje vietovėje rinkimų ar susitarimo būdu sudaroma Balfo šalpos komisija, kuri tvarko vietoje iš Balfo gautų gėrybių paskirstymą. Tos komisijos išsirenka vietas Balfo įgaliotini, kuris atlieka sunkiausią darbą dalį ir palaiko glaudžius ryšius su Balfo centro įgaliotiniu Muenchene.

Šalia tų komisijų, kartais būdami jų nariais, Balfui daug talkina ir katalikų ir evangelikų

kapelionai, kurie dažnai atranda "nežinomus", vargan patekusius lietuvių, paskendusius vokiečių masėje.

Suprantama, Balfui gerai žinomi du chorai, 8 vargo mokyklos bei kitos lietuviškos institucijos Vakaru Vokietijoje. Gal čia verta paminėti, kad daugelis tytinstučių, ypač Vasario 16 gimnazija, gerą dalį savo lėšų pasirenka JAV patys, tyčia ar netyčia aplenkdami Balfą. Ši taktika, atrodo, stiprėja, kai neseniai Vasario 16 gimnazijos atstovas specialiai lankėsi JAV. Jis nerado net reikalo su Balfo centru ar skyriais užmegzti asmeninį ryšį.

Šalia lietuvių dažnai gyvena latviai ir estai, kurie neturi panašios, kaip Balfas programos. Jie glaudžiasi prie Balfo ir gauna paramą. Todėl Balfas JAV įstaigų yra užregistruotas kaip agentas teikiąs paramą 9,500 pabaltiečių, kuriems gėrybės pristatomos vokiečių priemonėmis į 19 centrų. Paskutiniu momentu ir ukrainiečiai (apie 9,000) prašo mūsų, kad priimtume globon maistui, nes NCWC ir ukrainiečių "Balfas" savo maisto programą Vokietijoje baigia 1962 m. liepos 1 d. Tuo reikalu susirašinėjama su dr. W. Gollow, ukrainiečių šalpos centro JAV pirmininku. Žinia, Balfo šalpa pinigais skirstoma tik lietuviams.

1961 METŲ STATISTIKA

Balfo Centras po ilgų gaiščių išrūpino 1961 metais žiūs maisto kiekius Vakaru Vokietijon:

Miltų 244,900 svarų, pieno miltelių 222,000 svarų, cukraus (pirkta) 22,040 sv., pupelių 30,000 sv., valgomos aliejaus 114,000 svarų.

Viso nugabenta virš pusės milijono svarų maisto, kurio vertė siekia per 100,000 dolerių.

Surinkta, supakuota ir išvežta Vokietijon 35,000 sv. vartotų rūbų, kurie beveik visi atiteks Vakaru Vokietijos lietuviams, nes visas rūbų siuntas iš Vak. Vokietijos Lenkijon teko sustabdyti. Jas siunčiame iš JAV.

Tas visas gėrybes, maistą ir rūbus paruošėme, dokumentavome centre ir per 16 kartų laivais (už kuriuos mokėjo Vokietijos Federalinė valdžia) išvežėme į Bremeną, Balfo įgaliotinio V. Vokietijoje žinion ir jo dispozicijai.

Piniginis šiais metais nusiųsta

Balfo įgaliotinio žinion 15,012 dolerių (Vasario 16 gimnazijai atskirai 20,697 doleriai). Šiais metais iki spalio 1d. Balfo įstaiga Muenchene dar gavo vietoje tremtinių reikalams apie 13,000 dolerių. Taigi 1961 metais Balfas bus parūpinęs tremtiniams pinigais per 30,000 dolerių, iš kurių tenka išlaikyti ir Balfo įstaigos Muenchene personalą, kas tuojuo Balfui apie 750 dol. mėnesiui.

ARTIMOJI ATEITIS

Atrodo, kad organizuota Balfo šalpa Vakaru Vokietijoje bus reikalinga dar kai kurį laiką, ypač jei gausime iš JAV valdžios maisto.

Jei JAV nepaskirtų maisto, Balfo šalpos darbas Vakaru Vokietijoje turės keistis. Teks Muenchene įstaigą siaurinti iki minimumo ar net sulieti ją su Vokietijos Krašto Lietuvių Bendruomenės centru. Deja, čia vėl tenka nusiskųsti, kad Vakaru Vokietijos Krašto Bendruomenė ryšio su Balfu neieško, jo darbų nenori ryškinti, net savo biuleteniuse.

Jei tik galima, reiktų prijungti ir Balfo šelpiamųjų eiles ir Balfo globos prašančius ukrainiečius. Tuo būdu būtų galima be didesnių ekstra išlaidų tęsti platesnį darbą.

Pramatant, kad anksčiau ar vėliau Balfo veikla Vak. Vokietijoje sumažės iki minimumo, jau dabar reiktų parengti būtinai šelpiamųjų Vak. Vokietijoje sąrašus, anketas, adresus ir juos perkelti į Centrą. Jų aprūpinimą kol kas dar vesti per Balfo įgaliotinio įstaigą Muenchene.

Kad patys šelpiamieji apie savo bėdas ir Balfo darbą Vak. Vokietijoje atsilieptų. Jie moka rašyti, turi savo bendruomenę.

Šelpiamųjų vieni ar kiti atstovai atvyksta į JAV. Jų talka Balfui labai reikalinga lėšas belesinėjant. Lietuvių atstovai iš Italijos, Brazilijos, Argentinos Balfo darbų niekad neįnoro.

Mažiausiai balsų šalpos temomis Balfo centras gauna iš Vak. Vokietijos. Viena kita kritika pasirodė lietuviškoj spaudoj. Deja, ji šalpos darbui nepadėjo, bet pakenkė. Mūsų spauda, kuri taip gražiai talkina Balfui, galėtų duoti Balfo centrui susipažinti su kritika prieš ją paskelbiant.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

LIETUVISKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

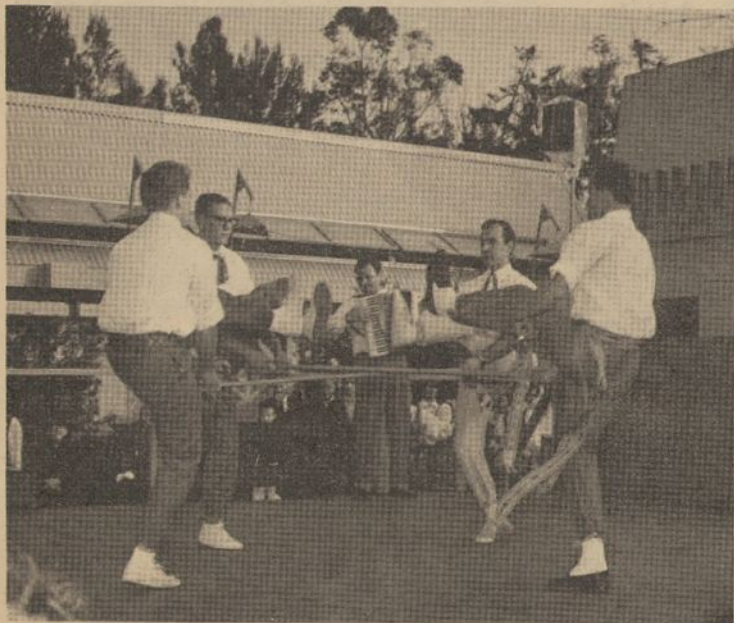
Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti..... Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:..... Name

No. Street City State

Los Angeles lietuvių tautinių šokių grupės "Žilvytis" šokėjai šoka "Mikita" tarptautinėje kalėdinių eglių parodėlėje.

L. Kančausko nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Naujų Metų tradicinis sutikimas Am. Liet. Piliėčių Klube įvyks vieną dieną anksčiau — gruodžio 30 d., šeštadienį, kadangi gruodžio 31 d. Lietuvių salė išnuomota kroatams. Klubo nariams ir jų svečiams įėjimas laisvas pagal nario kortelę. Ten pat įsigijamos Klubo nario kortelės 1962 metams, gaunant priedo plunksnakotį. Šokiams gros R. Mačio kapela.

• Povilui Šukiui, Amerikos Liet. Piliėčių Klubu vedėjui, Klubu vadovybė, įvertindama jo šeimyninkavimą Klube, išdavė aukso nario kortelę. Tai reiškia garbės nario titulą. Pažymėtina, kad per paskutinius kelis metus Klubu pajamos vis didėja. Paskutiniame Lietuvių Salės bendrovės ir Klubu vadovybės posėdyje aptarti reikalai ryšium su sausio 26 d. įvyksiančiu šėrininkų metiniu susirinkimu. Į direktorius kandidatuoja 21 šėrininkas.

• Kęstutis Gaidžiūnas, šiuo metu kaip rezervistas atliekas karinę tarnybą JAV armijoje, savaitei atostogų buvo grįžęs pas savo šeimą į Clevelandą.

• J. Rastenis, mokėdamas už Dirvą, atsiuntė \$5.00 auką.

Grupė svečių Londono, Ont., LB apylinkės suruoštamame pasilinksminime. Iš kairės apyl. pirm. J. Butkus, P. Butkuvienė, R. Bartkuvienė, E. Majauskienė, K. Majauskas ir O. Kudukienė.

K. Kudukio nuotrauka

Kanados lietuviai linksminasi...

Gruodžio 2 d. Londono Lietuvių kolonijai tikrai ilgai liks atmintyje. Į puikią Western Fair salę, kurioje Londono apylinkės valdyba tą dieną ruošė šokių vakarą, gausiai atsilankė ne tik vietinės kolonijos lietuviai, bet ir atvyko svečių iš Toronto, Hamiltono, Windzoro ir kitų vietovių. Salė prisirinko pilnutėlė, kad ir šokti buvo mažai vietos.

Dalyvius žavėjo muzika, palidint daina, pirmą kartą Kanadoje Clevelando Neolithuanų orkestras, vadovaujamas A. Gasperaičio.

Kaip ir visada, buvo pravesta turtingi laimėjimai, kuriems do-

vanas suaukojo vietiniai kolonijos lietuviai. Laimingiesiems tikrai buvo ko pasidžiaugti.

Publika taip buvo patenkinta, kad ir po 12 val. nenorėjo skirsytis iš namų. Tai buvo vienas iš puikliausių parengimų Londono Lietuvių kolonijoje.

Clevelando Neolithuanų orkestrui belieka tarti nuoširdus aciu, nes jie savo puikiomis lietuviškomis melodijomis visus žavėjo. Patartina ir kitoms lietuvių kolonijoms pasekti londoniškų pavyzdžius, pasikviečiant Clevelando Neolithuanų orkestrą. Jis tikrai puikus.

LIETUVIS - ŠACHMATŲ MEISTERIS

Laimėtojas S. Navickas

Šiais metais suruoštamame Londono šachmatų turnyre pirmą vietą iškovojo mūsų tautietis — nenuilstamas sportininkas Stasys Navickas.

Jis drauge su Jonu Brazlausku daugelį kartų iškovojo pirmąsias vietas Londone žaidžiant stalo tenisą. Jų iškovota garbė tenka ir visai Londono lietuviškai kolonijai, kuri linki ir toliau jiems geriausios sėkmės.

K.K.

TORONTO

SKAUTAI rimtai yra susirūpinę nuosavos stovyklavietės įsigijimu. Jau kuris laikas šis klausimas diskutuojamas ir aptariamas įvairiuose vadovų posėdžiuose bei sueigose. Tuo pačiu reikalu gruodžio 16 d. Prisikėlimo parapijos patalpose buvo suruošta arbatėlė, kurios metu susirinkusieji sužinojo, kas iki šiol jau yra padaryta.

Komisija aplankė keletą pasiūlytų vietovių ir sustojo prie vienos iš jų, kuri randasi 93 mylios nuo Toronto. Tai nebūtų labai toli. Komisijos teigimu stovyklavietė įrengti vieta būtų visiškai tinkama. Ūkyje yra keliolikos akry ežerėlis, o tame žemės plote auga keliadešimt jaunų pušaičių. Vieta sausa ir atokiau nuo miestų. Be to ten pat gerimui galėtų būti gaunamas puikus šaltinio vanduo. Tik sun-

kumų sudaro tai, kad savininkas parduodamas nori gauti kone visą sumą grynais pinigais. Tačiau skautai tikisi artimiausiu laiku tą kliūtį nugalėti sutelkiant iš savo rėmėjų tėvų, bičiulių ir skautišką veiklą remiančios plačiosios visuomenės reikiama sumą pinigų. Linkėtina šiame užsimojime geriausios sėkmės.

"VERSLAS" organizacijos narių ir prijauniančių pobūvis — susirinkimas įvyko gruodžio 16 d. Lietuvių Namuose, kurio metu buvo aptarta įvairūs ūkiški su verslu susiję klausimai. Susirinkimą pravedė dr. J. Kaškeilis.

ŠIEMET viešai žinomas yra tik vienas Naujų Metų sutikimas, kurį ruošia lietuvių radijo valandėlės "Tėvynės prisiminimai" vedėjas J. R. Simanavičius. Sutikimas įvyks Prince George viešbučio didžiojoje salėje.

• Chruščiovas, ieškodamas atpirkimo ožių už nepasisekimus žemės ūkio produkcijoje, daro vadovaujančių asmenų valymus ir naują sudrausminimą Ukrainoje ir Gudijoje.

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

Bolševikinės santvarkos propaganda mėgsta priminti, kad jų santvarkoje "nėra policijos", o "tik milicija". Skirtumas esąs tas, kad policija tai "piliečius persekiojanti smurtiška pajėga", o milicija tai tik "draugingi tvarkdariai".

Iš esmės, bolševikų milicija turi lygiai tokius pačius uždavinius, kaip ir kiekviena policija, o pavadinimo reikšmė kaip tik priešinga, negu tas aiškinimas. Policijos pavadinimas paeina nuo graikų "polis", miestas, ir tai reiškia, kad policija yra civilinės valdžios organas, o milicija (lotyniškai "militia") reiškia — karinė pajėga. Bolševikinė milicija ir suorganizuota panašiau į kariuomenę, negu į civilinės administracijos instituciją. Tad bolševikinės santvarkos "so-

cialistinis teisėtumas" prižiūrimas ir siekiamas įgyvendinti ne "draugingų tvarkdarių", o kariuomeniškos pajėgos pagalba. Bet ir jos Lietuvoje nepakanka priversti Lietuvos žmones tiksliai laikytis bolševikų valdžios reikalavimų.

(LNA)

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT**
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the MAY cos (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

Dar vienas MAY rūšio puikūs
GARSAUS GAMINTOJO IŠPARDAVIMAS
VISI GRYNOS VILNOS

WORSTED KOSTIUMAI

- VISIEMS METAMS
- TINKAS SUNKUMAS
- GERAS ISDIRBIMAS
- LAIKAS LYGINIMĄ

\$26

RAŠTAI

- PLAIDS — CHECKS
- STRIPES — HERRINGBONES
- OVERPLAIDS
- SHADOW STRIPES
- SURFACE WEAVES
- SOLID TONES

SPALVOS

- BLUES — BROWNS
- GREYS — BLACKS
- OLIVE TONES
- TANS

DYDŽIAI

- NORMALŪS 36 iki 46
- TRUMPI 37 iki 44
- ILGI 37 iki 46

100% vilnos worsted medžiaga, gražiai pasiūta į puikios kokybės kostiumus dideliu sutaupymui. Stilius tinkas moderniam vyrui ar konservatyviai išvaizdai. Pasitaikiusios progos nepraleiskit! Dėl tokios žemos kainos bus mažas mokestis už pataisymus.

Atsiprašome, nei paštu nei telefonu užsakymų nepriimame.

THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES
BASEMENT MEN'S CLOTHING DEPT.

Mieliems mūsų organizacijų nariams linkime

LINKSMIAUSIŲ IR
LAIMINGIAUSIŲ
NAUJŲ 1962 METŲ.

Amerikos Lietuvių Piliėčių Klubas
Lietuvių Salės Kompanija
"Lithuanian Village" organizacija

P. J. KERSIS

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 148

1961 m. gruodžio 27 d.

KAS IR KUR?

DIRVAI AUKOJO

• Visi svetimšaliai, kurie neturi JAV pilietybės, kaip ir kiekvienais metais, sausio mėn. turi užpildyti nustatytos formos registracijos korteles. Korteles gaunamos pašto įstaigose. Ten jas reikia ir grąžinti. Paštu siųsti negalima.

• Inž. Vytautas Šliūpas, gyvenantis Muscatine, Iowa, dabartinis Skautų Filisterių Sąjungos C. V-bos pirmininkas, neseniai lankėsi su žmona Californijoje. Ten posėdžiavo su vietine akademikų skautų valdyba, aptarė ateities veiklą.

• Detoroite suruošto tragiškai žuvusio rašytojo Antano Škėmos minėjimo pajamos \$80.57 prisiųstos jo raštams išleisti fondui. Lietuviškoj visuomenė įvertinanti Antano Škėmos svarbą lietuvių literatūrai savo įnašus kviečiama siųsti Fondui: Dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

K. Bačauskas, Brooklyn	\$5.00
J. Baublys, Detroit	5.00
Dr. K. Pautienius, Cleveland	5.00
P. Stanionis, Detroit	3.00
J. Sandargas, N. Royaltan	5.00
A. Salčiūnas, Phila.	2.00
N. Antanavičius, Boston	2.00
K. Morkūnas, Cleve.	5.00
V. Vaičiūnas, Detroit	2.00
K. Virbickas, Phila.	2.00
P. Bulkė, Hamilton	5.00
L. Juodytė-Mathews, Brooklyn	4.00
V. Lozoraitis, Linden	2.00
L. Vitėnas, Hartford	1.00
Dr. J. Gedaugas, E. Moline	2.00
J. Trucen, Barberton	1.00
M. Židonis, N. Haven	2.00
E. Songinas, Chicago	2.00
T. Jurcys, Chicago	2.00
V. Kazakevičius, Maspeth	2.00
Dr. M. N., California	10.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

ŽIEMOS laikas, kada bene daugiausia visi pajuntame savyje vasarišką šilumą... Atsimindami, kad vėl vieni metai nuslinko į amžių glūdumą ir drauge padidino našta ant mūsų pečių, mes ryžtamės su nauja gyvybe, tikėjimu ir viltimi sutikti Naujuosius metus, ir visiems linkime naujų, laimingesnių metų...

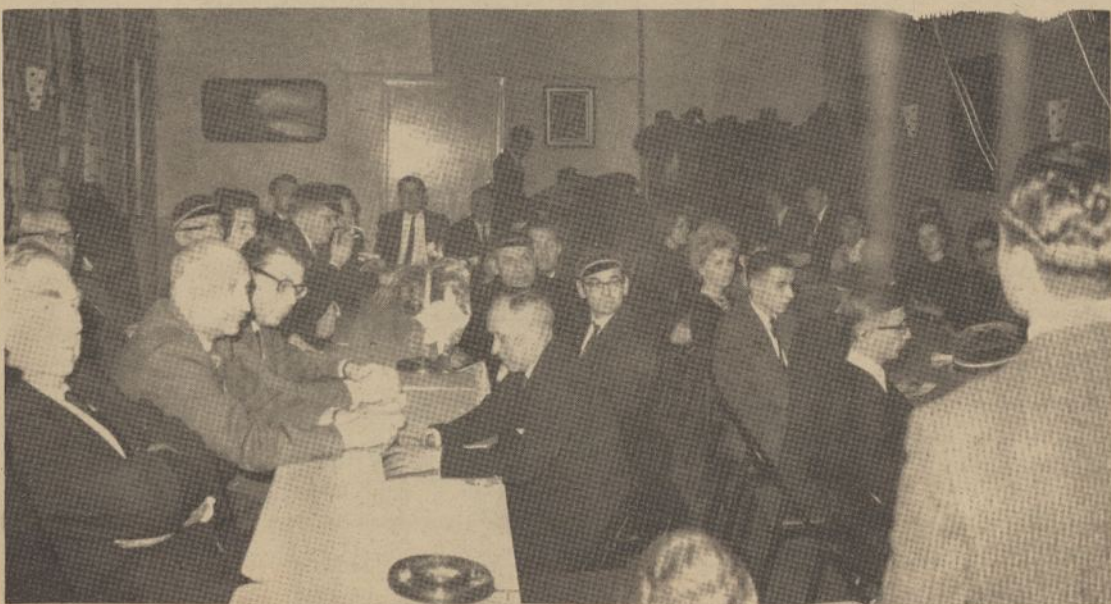
Sveikinu visus draugus, pažįstamus ir geros valios lietuvius su Naujaisiais metais, iš širdies linkėdamas asmeniškos laimės Jūsų šeimose, draugijose, organizacijose. Ir taip pat linkiu, kad ateinantieji metai Jums leistų pasidžiaugti, jog pastangos, kurias sudėjote, siekdami savo aukštųjų idealų, nenueitų veltui...

Sveikindamas Jus visus linkiu, kad per ateinančius metus mes nepavargtume, bet dvigubai sustiprėtume tautinio darbo dirvoje. Džiaugdamiesi ramios gerovės gyvenimu Amerikoje, mes nemažiau džiaugsimės, kai gerovės ir laisvės dienos nušvis ir mūsų tėvynei Lietuvai. Prie šių linkėjimų jungiasi mano generolas — Marijona Bachunas...

Juozas J. Bachunas,
Tabor Farm, Sodus, Michigan

Tėvūnas Romas Stakauskas įteikia sukūriančiai šeimą korporantei Daiivai Blinstrubaitė svogūną ir kočėlą...
V. Račkausko nuotrauka

Bendras neolituų sueigos vaizdas. Nuotraukoje matomi dr. J. Batkus, M. Šimkus, E. Balceris, J. Žvynys, pirm. V. Mažeika ir kt.

Sueigoje kalba adv. Jonas Našliūnas. Kairėje sėdi sekretoriaus Vita Aleksandriūnaitė, garbės filisteris gen. Povilas Plechavičius ir Chicagos skyr. pirm. Rimas Staniūnas.

V. Račkausko nuotrauka

GRUODŽIO PERVERSMO MINĖJIMAS CHICAGOJE, 15 NAUJŲ JUNIORŲ IR NAUJIEJI METAI

Iš Korp. Neo-Lithuania sueigos Chicagoje

Gruodžio 17 d. arti šimto korporacijos Neo-Lithuania narių susirinko Dubysos patalpose 1926 metų gruodžio 17 dienos perversmo Lietuvoje paminėti. Sueigoje, be kitų, dalyvavo garbės filisteriai generolas Povilas Plechavičius — vyriausias perversmo vadovas, dr. Juozas Bartkus, Neo-Lithuania korp! vyriausios valdybos pirmininkas Vaclovas Mažeika ir tos valdybos nariai Sofija Adomaitienė ir Mečys Šimkus.

Chicagos skyriaus pirmininkui Rimui Staniūnui pakvietus, pirmas kalbėjo filisteris Jonas Našliūnas. Jis pabrėžė klaidą, kurią daugelis darą teigdami, jog tautininkai įvykdė gruodžio 17 dienos perversmą. Ne tautininkai, o Lietuvos kariuomenės patriotai karininkai tą perversmą, be kraujo lašo, įvykdė ir po to pakvietę tautininkus paimti valstybės vairą į savo rankas.

Steigiamajame seime iš 112 atstovų krikščionys demokratai su 59 atstovais sudarė absoliučią daugumą, galėję nepaisyti respublikai kenksmingų tautinių mažumų reikalavimų. Bet perversmo metu buvusiam trečiajame seime krikščionys demokratai iš visų 85 atstovų teturėjo tik 30, valstiečiai liaudininkai 22, socialdemokratai 15, žydai 3 ir lenkai 4. Kad sudarytų reikiamą daugumą valstiečiai liaudininkai susibloka- vė su socialdemokratais, žydais ir lenkais. Pastarosios mažumos ir tapę tikrieji Lietuvos valdovai. Pradėta visur steigti lenkiškas mokyklas. Paleisti iš kalėjimų Lietuvai kenksmingi nusikaltėliai. Vincas Čepinskis ir Vladas Požėla buvę geri lietuviai, bet negalėję nieko padaryti. Lietuvos respublika atsidūrusi mirtiname pavojuje.

Patriotai karininkai, gen. Povilo Plechavičiaus vado-

vaujami, be kraujo praliejimo, įvykdė perversmą ir išgelbėję respubliką.

Gen. Povilas Plechavičius trumpoje kalboje pažymėjo, kad būdamas Karo Akademijoje gavęs daug laišku iš lietuvių prašančių atkreipti dėmesį į kritišką Lietuvos respublikos padėtį ir gelbėti tėvynę. Perversme kraujo buvę pralieti, bet ne žmonių, o arklio, kurį pakinkytą į "drošką" karininkai važiuodami užkliudę, ir vėliau jis — Plechavičius, turėjęs už tai iš savo kišenės sumokėti 300 litų. Ne vien karininkai tame perversme dalyvavę, bet ir visa lietuviškoji visuomenė. Geri buvę ir Grinius ir Šlezevičius, bet jie turėję daryti, ką tautinės mažumos liepė.

Vyriausios valdybos pirmininkas Vaclovas Mažeika pranešė apie New Yorko skyriaus ruošiamą ateinančiais metais korporacijos stovyklą.

Chicagos skyriaus tėvūnas Romas Stakauskas pristatė susirinkusiems penkioliką juniorų, būtent: Reginą Česaite, Kristiną Burbaitę, Juliją Gapnerytę, Jolandą Gložerytę, Ramunę Jurskūnaitę, Elvyrą Kavaliūnaitę, Reginą Minkevičiūtę, Rūtą Pablėnaitę, Dainą Rūkaitę, Kristiną Sabaliauskaitę, Jūrą Staniulytę, Voldemarą Bylaitį, Algį Juodikį, Joną Jušką ir Vytautą Luką. Jiems tuoj atsirado globėjai iš filisterių ir senjorų tarpo.

Filisteris Jonas Jurskūnas ragino korporantus reikauti Armonienės — Nasvyčio knygos "Palikite ašaras Maskvoje" didžiosiose Chicagos knygų parduotuvėse, kad pastarosios turėtų jų savo lentynose. Jis įteikė korporacijai Baltijos Klubo ir Tautinio Sambūrio suaukotus \$100.00 už kurios korporantai pirktų minėtą knygą ir ją paaugusių mūsų konsului, kuris galėtų nemokamai ją padovoti įvairių šalių diplomatinėms atstovoms.

Buvo pasiūlyta taip pat reikauti, kad toji knyga būtų įsigyta atskirų biblio-

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

• P. Bulkė, iš Hamilton, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• Lionė Jodytė, mokėdama už Dirvą atsiuntė \$1.00 auką.

• V. Jakimavičius, iš Brockton, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

tekų bei skaityklų Chicagoje ir priemiesčiuose.

Naujų metų sutikimo vyriausioji šeimininkė bus korporantė Giedrė Jazbutienė. Numatyta paruošti 40 stalų su 400 kėdžių. Jau ne daug stalų belikę neužsakyti. Naujų metų sutikime gros Neo Lithuanų Clevelando orkestras.

Po pertraukos sueigos dalyviai buvo pavaišinti kavute ir sumuštiniais. Tėvūnas Romas Stakauskas ištekančiai už Rimo Petkaus kor-

porantei Daiivai Blinstrubaitė, simbolizuodamas korporantų linkėjimus, įteikė svogūną ir kočėlą. Vyriausios Valdybos kultūros reikalų Sofija Adomaitienė palinkėjo kolegei Daiivai visad vadovautis šūkiu "Pro Patria". Sveikino ir linkėjo geriausio pasisekimo visi sueigos dalyviai. Korporantė Blinstrubaitė nuoširdiai padėkojo už tuos kolegiskus linkėjimus ir pažadėjo nepvilti linkėtojų lūkesčių.

Vyt. A. Račkauskas

AMERIKOS LIETUVIŲ
INŽINIERIŲ IR
ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS,
CHICAGOS SKYRIAUS
TRADICINIS

METINIS BALIUS

VASARIO 3 D. (ŠEŠTADIENĮ),
1962. Banketo-vakarienės
pradžia 7:30 val. vak.

The Drake Hotel, Gold Coast
Ballroom, 140 E. Walton Place,
ties Michigan Ave ir Lake
Shore Drive.

Šokiams gros žinomas Freddy
Fischer 15 asmenų orkestras,
pasižymėjęs europietiška
šokių muzika.

Šimet pakvietimai nebus siuntinėjami. Pavienius bilietus arba staliukus po 10 (max. 12) galima dar rezervuoti Chicagoje: Daina TV Co. 3321 South Halsted Street, CL 4-5665 arba Marginiai Dry Goods Co. 2511 West 69th Street, PR 8-4585.

